

Xəbər
Rusiyada
azərbaycanlı
ər arvadını
döyüb
öldürdü
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 8 aprel 2019-cu il Bazar ertəsi № 73 (7243) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Məktəbli qızı intihara aparan səbəblər

Günahkarı harada axtarmalı? **Psixoloq çıxış yolu göstərdi:** "Bu işi tək cə məktəbin üstünə atmaq olmaz..."

yazısı səh.5-də

"Xalq diplomatiyası" qayıdır? - Elmar Məmmədovun fikrinə reaksiyalar gəldi

yazısı səh.9-də

Baş nazirin 1-ci müavininin qardaşının xaricdəki biznesi qanunsuzdurmu - hüquqşünas rəyi

yazısı səh.6-də

Azərbaycanda Türkiyənin ən azı, iki hərbi bazası qurula bilər

yazısı səh.4-də

Sosioloq 10 milyoncu vətəndaşımız haqda: "Bu rəqəmin özü düşməyə zərbədir..."

yazısı səh.3-də

Bakının "B planı", hərbi nazirin müharibə anonsu

yazısı səh.11-də

"Əjdərbəy" məscidinin axundu: "Əsgərlər arasında dindarlar da olmalıdır"

yazısı səh.14-də

Azərbaycanda "Exchange"lər tarixə qovuşdu?

yazısı səh.5-də

"İstanbulun fəthi" sona yaxınlaşır - İmamoglu, yoxsa Yıldırım...

yazısı səh.13-də

Qadınların plastik əməliyyat çılgınlığı: estetika qurbanlarının sayı artır

yazısı səh.15-də

KREMLİN QAZ ŞANTAJI, İRƏVANIN "AXILLES DABANI" - QARABAĞ...

Putin əsas adamını Ermənistanla göndərir; "mehriban düşmənlər"i doğmalasmağa qoymayan səbəblər; **ekspert:** "Paşinyan həm NATO və ABŞ-ın, həm də Rusiyanın dostu olmaq istəyir..."

yazısı səh.8-də

Dilqəm və Şahbazın azadlıq şansı - girovlarla bağlı mühüm gözlənti

Avropa Məhkəməsinin qərarı Azərbaycan ordusuna hərəkətə keçmək fürsəti verə bilər; **politoloq:** "Məhkəmə öz qərarının icrasını gerek ordumuza tapşırırsa, çünki..."

yazısı səh.3-də

Siyavuş Novruzov:
"Həmişə deyilib ki, hakimiyyətdə parçalanma, qarşıdurma var..."
yazısı səh.7-də

Razi Nurullayev:
"İlqar Məmmədov bloger kimi fəaliyyət göstərir"
yazısı səh.12-də

Arif Əsgərovun
korruptsiya
əməlləri
təzədən istintaq
edilə bilər
yazısı səh.10-də

Ağdaban soyqırımından daha bir il ötdü

Kəlbəcər işğalından bir il öncə erməni silahlı birləşmələri tərəfindən törədilmiş Ağdaban faciəsi Ermənistanın Azərbaycana təcavüzünün ən qanlı səhifələrindən biridir.

Ağdaban kəndi Kəlbəcər rayonunda, Ağdaban çayının sağ sahilində, Ağdaban dağının yamacında, Murovdağ silsiləsinin cənub ətəyində, rayon mərkəzindən 36 km şimal-şərqdə yerləşir. 1992-ci il aprelin 7-dən 8-nə keçən gecə Ermənistan silahlı birləşmələri Dağlıq Qarabağdakı separatçı erməni quldur dəstələrinin köməyi ilə Ağdaban və Çayqovuşan kəndlərinə hücum etdilər. Erməni daşnakları Ağdaban kəndinə soxularaq 130-dan çox evi tamamilə yandırdılar, 779 nəfər dinc sakinə divan tutdular. Onlar yaşlı, qoca, qadın, uşaq demədən dünyada görülməmiş ən qəddar üsullarla dinc əhalini qətlə yetirərək soyqırım aktı törətdilər. Bu faciə zamanı 32 nəfər amansızcasına qətlə yetirilmiş, 8 nəfər 90-100 yaşlı qoca, 2 azyaşlı uşaq, 7 nəfər qadın diri-diri odda yandırılmışdı. Həmçinin, 2 nəfər itkin düşmüş, 12 nəfərə ağır bədən xəsarəti yetirilmiş, 5 nəfər isə girov götürülmüşdü.

Bir neçə günlük talandan sonra erməni quldurları Kəlbəcər özünü müdafiə qüvvələrinin və yerli sakinlərin əks hücumu qarşısında duruş getirə bilməyib kəndi tərk etmişdilər. Faciənin ağır müsibətlərini yaşamış, evləri viran qoyulmuş ağdabanlılar doğma kəndlərini yenidən bərpa edib yaşamağa başladılar. Lakin 1993-cü il mart ayının 27-də erməni quldurları Kəlbəcər rayonuna hücum edən zaman işğalı yenidən Ağdaban kəndindən başladılar. Erməni silahlıları yenidən kəndə hücum edərək onu viran qoydular. Beləliklə də, onlar Ağdaban kəndində ikinci faciəni törətdilər. Ağdabanın ikinci dəfə işğalı Kəlbəcərin tamamilə Ermənistan tərəfindən zəbt olunması demək idi. Bundan sonra Kəlbəcər hər tərəfdən mühasirəyə alınaraq 1993-cü il aprel ayının 2-dək erməni silahlı birləşmələri tərəfindən tamamilə işğal edildi.

Ağdabanda yalnız soyqırım törətmədilər. Erməni quldurları tərəfindən tarix, memarlıq və mədəniyyət abidələri dağıdıldı, müqəddəs ziyarətgah və məzarlıqlar təhqir olunaraq məhv edildi. Bu kəndin yetirdiyi Ağdabanlı Qurban böyük sərkərdə Şah İsmayıl Xətəinin silahdaşı olan Miskin Abdal ocağının nəslı davamçısı idi. Bu ocaq mənəviyyətimizin beşiyi kimi erməniləri olduqca ciddi narahat edirdi. Məhz ona görə də onlar Azərbaycan ədəbiyyatına misilsiz töhfələr vermiş, xalqımızın əvəzsiz mənəvi xəzinəsi olan Ağdabanlı şair Qurbanın və onun oğlu klassik aşiq şeirinin ustadlarından olan Dədə Şəmşirin əlyazmalarını yandıraraq onların bədii irsini, bütün külliyyatını məhv etdilər.

Ağdaban faciəsi törədilmə spesifikasına və xarakterinə görə BMT-nin Baş Assambleyası tərəfindən 9 dekabr 1948-ci il tarixdə qəbul olunmuş "Soyqırım cinayətinin qarşısının alınması və ona görə cəzalandırma haqqında" Konvensiyanın müddəalarına tam uyğundur.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Abunə daha sərfəlidir -
"Yeni Müsavat" abunə
kampaniyasını davam etdirir

"Yeni Müsavat" qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilərsiniz.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - 48 qəpiyə başa gələcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşıma Mərkəzinin baş ofisi ilə:

(012) 598-49-55 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Bundan başqa "Qaya" Mətbuat Yayımı ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

Tramp Qolan təpələrini İsrail ərazisi kimi tanımasından danışdı

ABŞ prezidenti Donald Tramp Qolan təpələri

İsrailin tərkibi kimi tanımaq barədə qərarı necə qəbul etməsindən danışdı. "Reuters" in verdiyi məlumata görə, Birləşmiş Ştatların dövlət başçısı belə bir addımı tarixlə bağlı qısa araşdırmadan sonra atdığıni söyləyib.

Las-Veqasda Respublikaçı Yəhudilər Koalisiyasının yığıncağında nitq söyləyən Donald Tramp Yaxın Şərqdə sülhün əldə olunması ilə bağlı müşavirlərlə görüş zamanı öz fikrini qətişdirdiyini deyib. Həmin görüşdə onun kürəkəni Cared Kuşner və ABŞ-ın İsraildəki səfiri Devid Fridman da iştirak edib.

"Mən belə dedim: uşaqlar mənə bir məsələdə kömək edin. Tarixlə bağlı kiçik, lakin faydalı kurs keçin. Lakin cəld

qərarı çıxıb. "Həmin vaxt Devid Fridman belə, uşaq kimi şoka düşdü. Birdən "bum" və artıq məsələ həll olundu. Biz cəld və düzgün qərarları belə qəbul edirik", - deyərək Ağ Evin səhəbi yığıncaq iştirakçlarına səsələnib.

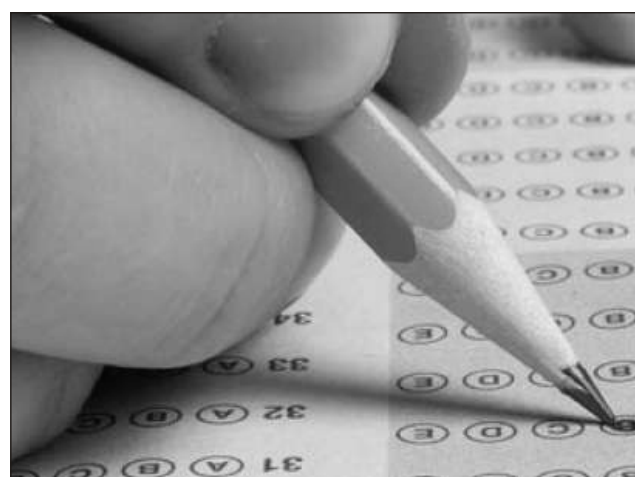
Onun sözlərinə görə, qısa məsləhətləşmələrdən və "tarixi kursdan" sonra dərhal Qolan təpələri üzərində İsrailin suverenliyinin tanınması

□ **Musavat.com**

Bakı, Şirvan və Naxçıvanda yeni qaydalar əsasında buraxılış imtahanı keçirilib

Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) dünən Bakı, Şirvan şəhərləri və Naxçıvan Muxtar Respublikasının orta ümumtəhsil müəssisələrinin 11-ci sinif şagirdləri üçün buraxılış imtahanı keçirib.

ONA-nın xəbərinə görə, imtahanda ümumilikdə imtahanda 27659 (Bak şəhəri Yasamal rayonunda 2383, Binəqədi rayonunda 3118, Səbail rayonunda 1230, Xətai rayonunda 2944, Xəzər rayonunda 1874, Nərimanov rayonunda 2393, Suraxanı ra-

yonunda 1747, Sabunçu rayonunda 3037, Nəsimi rayonunda 1709, Qaradağ rayonunda 1339, Nizami rayonunda 2026, Pirallahı rayonunda 246, Naxçıvan Muxtar Respublikasında 2915, Şirvan şəhərində 698) nəfər 11-ci sinif şagirdi iştirak edib.

I-IV ixtisas qrupları üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq üçün müsabiqə zamanı abituriyentlərin buraxılış imtahanından əldə etdikləri nəticələri də nəzərə alınacaq və qəbul imtahanından toplanılan balın üzərinə əlavə olunacaq. Buraxılış imtahanlarının (qəbul imtahanlarının I mərhələsinin) nəticələri iki il qüvvədə olur və cari və növbəti tədris illərinin abiturientlə I, II, III, IV ixtisas qrupları üzrə ali təhsil müəssisələrinə keçirilən qəbul imtahanlarında (II mərhələdə) əlavə də V qrup üzrə ali təhsil müəssisələrinin və kolleclərin müsabiqəsində iştirak etmək hüququ verir. V ixtisas qrupu (xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar) və orta ixtisas təhsili müəssisələri üzrə də müsabiqə buraxılış imtahanının nəticələrinə əsasən aparılacaq.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Bu gün Bakıda 16° isti olacaq

Bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən Musavat.com-a verilən məlumata görə, səhər bəzi yerlərdə zəif duman olacaq, mülayim şimal küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 7-9° isti, gündüz 13-16° isti, Bakıda gecə 7-9° isti, gündüz 14-16° isti təşkil edəcək. Atmosfer təzyiqi norma daxilində 761 mm civə sütunu təşkil edəcək. Nisbi rütubət gecə 70-80 %, gündüz 50-55% olacaq.

Azərbaycanın rayonlarına gəlincə, aprelin 7-də hava əsasən yağmursuz olacaq, lakin gündüz saatlarında bəzi yerlərdə yağış yağacağı ehtimalı var. Gecə və səhər ayır-ayrı yerlərdə duman. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10° isti, gündüz 16-21° isti, dağlarda gecə 0-5° isti, gündüz 7-12° isti təşkil edəcək.

Lənkəranda 17 yaşlı oğlan qətlə yetirilib

Lənkəran rayonunda qətl hadisəsinin üstü açılıb. Musavat.com "Report"a istinadən xəbər verir ki, rayonun Digah kənd sakinini, 2001-ci il təvəllüdü Əkbər İlkin oğlu Quliyev martın 17-də həmkəndlisi, 2002-ci il təvəllüdü Şamil Əmirəstan oğlu Bağirovu şəxsi münafiqə zəminində boğaraq qətlə yetirib. O, həmkəndlisini idman fəndi işlədərək boynunu sındıraraq. Daha sonra meyiti kəndin kənarındakı sahibsiz yarımçıq tikilidə gizlədib. Ş.Bağirovun ailə üzvləri övladlarının Bakıda olduğunu bildikləri üçün onun evə gəlməməsi barədə polisə müraciət etməyiblər.

Lənkəran Şəhər Rayon Polis Şöbəsi əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Ə.Quliyev saxlanılıb. Meyit gizlədildiyi yerdən götürülərək Səhiyyə Nazirliyinin Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinin Lənkəran rayon şöbəsinə aparılıb və müayinə olunmuşdan sonra ailəsinə təhvil verilib.

Qeyd edək ki, Ə.Quliyev bir neçə il qaydasız döyüş növü ilə məşğul olub.

Faktla bağlı Lənkəran Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Dilqəm və Şahbazın azadlıq şansı - girovlarla bağlı mühüm gözlənti

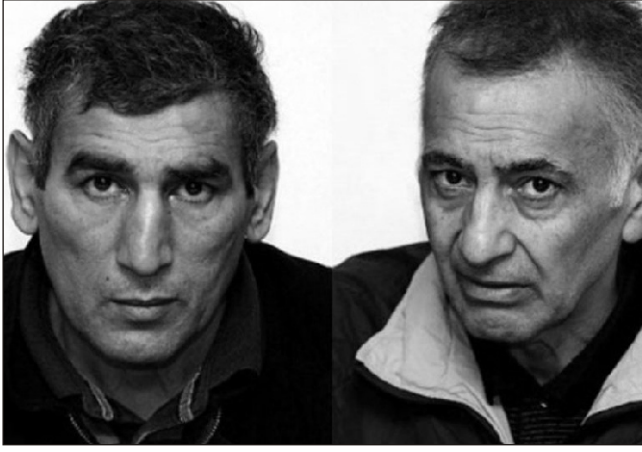
Avropa Məhkəməsinin qərarı Azərbaycan ordusuna hərəkətə keçmək fürsəti verə bilər; **politoloq:** "Məhkəmə öz qərarının icrasını gərək Azərbaycan ordusuna tapşıra, çünki..."

Avropa Şurası erməni hərbi birləşmələri tərəfindən girov götürülmüş Azərbaycanlı Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevlə bağlı müsbət qərarını yaxın vaxtlarda açıqlayacaq. Bu barədə trend-ə Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin vəkili, Azərbaycan Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağirov deyib.

Kollegiya sədri bildirib ki, Ermənistan tərəfi Avropa Şurasından bu ilin mart ayına qədər vaxt isteyib: "Marta qədər Ermənistan tərəfi öz mövqeyini bildirməli idi. Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi də onlara bu vaxtı vermişdi. Artıq aprel ayıdır. Mən tam əminliklə deyə bilərəm ki, qısa zaman ərzində məsələ öz həllini tapacaq".

O vurğulayıb ki, yaxın müddətdə Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi öz qərarını elan etməlidir: "Çünki işin gedişatı, icraat bunu deməyə əsas verir. İş artıq yekunlaşmaq üzrədir. Əminəm ki, bu iş üzrə bizim ədalətli mövqeyimiz nəzərə alınacaq, Şahbaz Quliyev və Dilqəm Əsgərovun hüquqları müdafiə olunacaq və ədalətli, doğru qərar qəbul ediləcək".

A.Bağirov onu da qeyd edib

ki, Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi qərar çıxarsa, Ermənistan tərəfinin bu qərarı icra etməmək imkanı yoxdur.

"Yeni Müsavat" a danışan politoloq Mübariz Əhmədov isə məsələ ilə bağlı bir sıra məqamların olduğunu dedi: "Əvvəlcə arzu edək ki, istər 'hamının-hamiya' prinsipi ilə, istərsə də Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinin qərarı ilə Dilqəm və Şahbaz azadlıqda olsunlar. Onlar indi də öz torpağımızdadırlar, lakin azadlıqda deyillər, çünki həmin torpaqların özü də işğal altındadır. Burada bir məsələ var ki, əgər Avropa İnsan Haqları

Məhkəməsi qərarı çıxarsa, o zaman gərək bunun icrasını Azərbaycan ordusuna tapşıra. Bu halda düşünürəm ki, Dilqəm və Şahbaz evində ola bilər. Çünki hazırda Ermənistan beynəlxalq hüququ inkar mərhələsindədir. Ən azından Çıraqovlarla bağlı məhkəməni göz önünə gətirə bilərik. Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinin Ermənistanın özü ilə bağlı bir neçə qərarı var, ancaq ermənilər onları yerinə yetirmirlər. Bu baxımdan düşünürəm ki, girovlarımızla bağlı qərar olarsa Ermənistan bunu da yerinə yetirməyəcək.

Bundan əlavə, Ermənistan "hamının-hamiya" prinsipini də rəddə edir. Deyirlər ki, gəlin yolunu azıb keçənləri dəyişək. Yəni məlum olduğu kimi, Karen Kazaryan diversantdır. Deyirlər ki, Elvin İbrahimov da azaraq sərhədi keçib və onu Kazaryanla dəyişmək olar. Biz gördük ki, İbrahimov azıb digər tərəfə keçən zaman Kazaryanın atasını onunla görüşdürdülər. Yəni erməni tərəfi bu məsələdə xeyli şou hazırlayır. Düşünürəm ki, onlar Dilqəm və Şahbazı qaytarmağa hazırdırlar. Əgər müdafiə nazirimizin orduya hazırlıqla bağlı verdiyi əmr irəliləyəcəkse, Dilqəm və Şahbaz azad oluna bilər. Əks halda düşünürəm ki, onları azad etsinlər. Bir sözlə, ermənilər öz könülləri ilə heç nə edəsi deyillər istəyərkən Ermənistan əsgərləri tərəfindən girov götürüldü, Azərbaycan vətəndaşı Həsən Həsənov isə güllələnərək öldürüldü. İşğal altındakı Dağlıq Qarabağda qurulan qanunsuz "məhkəmə"nin qərarı ilə D.Əsgərov ömürlük, Ş.Quliyev 22 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanın 10 milyonuncu vətəndaşı doğuldu

Sosioloq: "Bu rəqəmin özü düşməyə zərbədir..."

Aprel 6-da Azərbaycanın 10 milyonuncu sakini dünyaya gəldi. Dövlət Statistika Komitəsinə əsasən, 10 milyonuncu vətəndaş saat 03:30-da Bakı şəhərində doğulub. Ölkə prezidenti İlham Əliyev ölkənin 10 milyonuncu sakininin dünyaya gəlməsi ilə bağlı xalqı və uşağın valideynlərini təbrik edib.

Səhiyyə Nazirliyi məlumat yayaraq bildirib ki, körpə tam sağlamdır və peşəkar tibb işçilərinin nəzarəti altındadır. 10 milyonuncu vətəndaşın dünyaya göz açması münasibətilə aprelin 7-də Bakıda Bulvar ərazisində konsert proqramı və atəşfəşanlıq təşkil olunub.

Qeyd edək ki, demoqrafik inkişaf Azərbaycan kimi dövlətlər üçün hər zaman böyük əhəmiyyət kəsb edir. Nəzərə alsaq ki, bizim torpaqlarımız işğal altındadır və düşmənlər Ermənistan hər sahədə öndə olmağa çalışır, bu zaman insan amili, demoqrafik balans da əhəmiyyət kəsb edir.

Ekspertlər bildirirlər ki, ölkənin əhalisinin sayının artması onun qüdrətinin yüksəlməsi ilə düz mütənəsibdir. "Yeni Müsavat" a danışan sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu bildirdi ki, Azərbaycanın əhalisinin artması olduqca müsbət haldır: "Ancaq burada bir məsələ də var ki, əhalinin sayı ilə bərabər keyfiyyətinin də artması vacibdir. Bir var, evdə 10 nəfər ola və valideynin də hamısına baxmaq imkanı çatmaya. Nəticədə həmin uşaqlardan bir neçəsi savadsız, xəstə ola bilər. Ola da bilər ki, ailədə 3 uşaq dünyaya gələr və onlar həm valideynləri, həm də ölkəsi üçün faydalı insan kimi yetişlər. Yəni böyük anlamda biz çalışmalıyıq ki, təcə say dalınca qaçmayaq. Məsələn, Estoniyanın əhalisi 1.5 milyondur. Ancaq ondan yüz dəfə çox əhalisi olan ölkə var ki, Estoniyadan xeyli geridədir. Çünki həmin ölkənin başı ancaq əhalini necə dolandırmaq lazım olmasına qarşıdır. Bu baxımdan biz də sayımızı artırıb, keyfiyyətimizi artırmaq üçün proqramlar üzərində də işləməliyik. Müharibə şəraitində, erməni kimi bir düşmənlə üz-üzə olduğumuz halda sayımızın çox olmasına da ehtiyac var. Ancaq uşaqlarımızı bir əsgər, alim, ziyalı kimi böyütmək üçün ciddi şəkildə məşğul olmalıyıq".

Sosioloq bildirib ki, bölgələrdə bu istiqamətdə bir sıra işlər aparmaq lazımdır: "Bölgələrdə bizim görməli olduğumuz xeyli iş var ki, onlara nəzər yetirilmir. Dağ rayonlarında baxıram ki, azyaşlı uşaqlar olduqca fiziki baxımdan sağlam, idmançı bədən quruluşuna malikdirlər. Nə üçün həmin ərazilərdə biz idman məktəbləri yaratmırıq? Təhsilə meyli olanları orta məktəblərə, digərlərini isə idmana cəlb edib, yaxşı güləşçilər yetişdirə bilərik. Bizim xalq daha çox güləş, ağırılıq qaldırma sahəsində uğur qazanır. Eyni zamanda idman internatı da yaratmaq olardı və dünyada öz idmançılarımızla səs sala bilərdik. Digər tərəfdən isə məcburi köçkünlər arasında elə işlər aparmaq lazımdır ki, onların arasından yazıçı, rəssam, tarixçi yetişsin. Çünki məcburi köçkünlüklə bağlı biz nə qədər ürək-dən danışsaq da, bu adamları həmin hadisələri bilavasitə yaşayıblar. Yəni bizim danışdığımız məsələlərin, onlar içərisində böyüyüblər. Ona görə də düşünürəm ki, həmin şəxslərin əsərləri, rəsmləri, araşdırmaları daha fərqli formada olar. Biz bu prinsipi əsas götürməliyik ki, doğulan hər bir uşaq vətən üçün şans, ümididir. Baxır ki, biz onu necə böyüdüük. Bir meyvə ağacına yaxşı baxacaqsansa, gözəl meyvə verən ağac olacaq. Öz başına buraxanda isə qol-budağı qarışıq, kola bənzər bir hal ala bilər. Sonradan maneə olduğunu görüb, kəsə də bilərik. Ona görə də əslində biz Yaponiyanın, Koreyanın, Malaziyanın yolu ilə getməliyik. Bunlar bizə yaxın olan şərq ölkələridir və yaxın zamanlarda böyük problemlər içərisində olublar. Ancaq təhsil sistemini elə qurublar ki, bu sistem istedadlı uşaqları aşağı siniflərdən seçməyə imkan yaradıb. Hər ölkənin konkret qarşısına qoyduğu hədəflər var ki, uşaqlar məsələn, 3 yaşına qədər hansı səviyyədə olmalıdır. Təəssüf ki, bizdə bu məsələlərə ciddi fikir vermirik. Ümumilikdə 10 milyonuncu sakinin doğulması münasibətilə bütün xalqı təbrik edirik. Ancaq nəzərə alaq ki, dünyada 50 milyona qədər azərbaycanlı var. Bu rəqəm isə bizim ölkəmiz daxilində aiddir. Deyim ki, bu rəqəmin özü düşməyə zərbədir. Hər bir ölkədə bu cür, təcridən artımın baş verməsi gözəl haldır".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

İran sel suları altında - Azərbaycanda da daşqınlar ola bilərmi?

Ekoloq: "Amerikalılar İranın, Türkiyənin üzərində gizli silahlardan istifadə edirlər, onun bizim ölkəmizə də təsiri olur"

İranda sel fəlakəti böyük miqdarda ərazini su altında qoyub. Məlumatlara görə, artıq 1900 rayon, qəsəbə və kənd su və palçıq altında qalıb, təxminən 100 min nəfər dövlət tərəfindən yaradılan sığınacaqlara yerləşdirilib.

İran Fövqəladə Vəziyyət Mərkəzi mart ayının son günlərində başlayan şiddətli yağışın selə çevrilməsi nəticəsində bu zamana qədər 70 adamın həyatını itirdiyi, 791 nəfərin isə yaralandığını bildirib. Sel kənd təsərrüfatı sahələrinin su altında qalmasına, dolanışığını heyvandarlıqla təmin edən köçərilərin və kəndlilərin axurlarındakı 10 minlərlə heyvanın tələf olmasına səbəb olub. İran meteorologiya baş idarəsi ölkənin qərb və cənub-qərb bölgələrinin yenidən şiddətli yağışın təsirinə düşəcəyi xəbərdarlığını edib. Xəbərdarlıqdan sonra Xuzistan əyalətindəki 110 kənd sel təhdidi ilə bağlı təmamilə boşaldılıb.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan İranla sərhəd qonşusudur. Ölkəmizin ərazisində iki böyük çay-Kür və Araz axır. 2010-cu ildə Kür çayında daşqınlar baş vermiş və nəticədə Kürün sahilində yerləşən Sabirabad, Salyan, Şirvan ərazilərində daşqınlar baş vermişdi. Eləcə də Azərbaycanın şimalında, havalı isindiyi ərəfədə qar sularının təsirindən daşan çaylar da mövcuddur. Bəs ha-

zırkı vəziyyətdə Azərbaycanı sel, daşqın gözləntisi varmı?

"Yeni Müsavat" a danışan ekoloq Telman Zeynalov bildirib ki, indiki halda ölkəmizdə sel fəlakətinin baş verməsi təhlükəsi mövcud deyil: "Hesab edirəm ki, İranda bu cür hadisələrin baş verməsi təbii deyil, yan təsirlərlə bağlıdır. Məlum olduğu kimi, hazırda İran Amerika kimi bir dövlətlə qarşı-qarşıyadır. İrana tətbiq edilən sanksiyalar, görünür, gözlənilən nəticəni verməyib. Buna görə də müasir silahlardan istifadə edib, İranda bu kimi fəlakətlərə yol açırlar. Hazırda dünyada elə silahlar var ki, onlardan istifadə edərək ekoloji mühitə təsir etmək olur. Mən düşünürəm ki, məqsəd İranın kənd təsərrüfatı sahələrini məhv etmək, ölkənin iqtisadi durumunu çətin vəziyyətə salmaqdır. Görürük ki, hazırda fəlakət nəticəsində İranda xeyli kənd təsərrüfatı sahəsi su altında qalıb. Bu, indiki hal üçün milyonlarla vəsait itkisi deməkdir. Eyni zamanda, havalı sahələr bundan qar sularının təsirindən daşan çaylar da mövcuddur. Bəs ha-

Biz görürük ki, aprel ayı olmasına baxmayaraq hələ də havalı düzəlməyib. Bir gün hava günəşli olur, növbəti gün yağış yağır. Bunların da hamısı yan təsirlərin nəticələridir. Amerikanlar İranın, Türkiyənin üzərində gizli silahlardan istifadə edirlər, onun Azərbaycana da təsirləri olur. Çünki biz İranla biz sərhəd qonşusuyuq. Ona görə də istər-istəməz bu kimi məqamlarda bizə də təsir edən hallar olur. Ancaq Azərbaycanda hansısa sel fəlakətinin yaşanması gözlənilmir".

Ekspert bildirib ki, Azərbaycanın şimal ərazisində yerləşən çaylarda müəyyən daşqınlar

baş verə bilər: "Bu qış Azərbaycan ərazisinə ümumilikdə çox az yağış yağdı. Ancaq bölgələrə, Bakıya qar yağmasa da, dağlara qar düşdü. May ayında həmin qarlar əriyəcək. Nəticədə bəzi çaylarda daşqınlar baş verə bilər. Hansı ki, həmin çaylar havalı isindikdən sonra quruyurlar. Bundan əlavə hansısa təhlükənin baş verməsi gözlənilmir. Kür daşqınlarına gəlincə isə hesab edirəm ki, əgər müdaxilələr Gürcüstan ərazisində olarsa, o zaman Azərbaycanda da daşqın halı yaşanar. Ancaq indiki halda Kür çayının daşması gözlənilmir".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

“Donuzu darıdan çıxartmaq” zamanı

Elsad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

BMT baş katibi Antonio Quterreş İordaniyadakı forum çərçivəsində Ermənistan prezidenti Armen Sərkisyanla görüşüb, orda da Vyana görüşünü alqışlayıb. Deyəsən, müəllim unudub ki, 1992-ci ilin martında Azərbaycan BMT-nin üzvlüyünə Dağlıq Qarabağ və ətraf 7 rayonla birgə qəbul olunub və ərazilərimizin işğalını Sərkisyanın ölkəsi həyata keçirib.

Üstəlik, MBT Təhlükəsizlik Şurası Azərbaycan ərazilərinin dərhal işğaldan azad edilməsi üçün 4 qətnamə qəbul edib. Di gəl, baş katibi 26 ildir bu qurumun üzünə tüpürən, qətnamələrini zibilliyə tullayan ölkənin rəhbərliyi ilə görüşdə torpaqların azad olunmasını tələb etmək əvəzinə, danışıqları mədh edir. Özü də o, A.Sərkisyanla BMT Təhlükəsizlik Şurasının Kəlbəcər işğaldan azad olunmasını tələb edən 822 sayılı qətnamə qəbul etməsinin 26-cı ildönümü günündə (!) görüşüb. 6 aprel 1993-cü ildə BMT TŞ erməni işğalçı birləşmələrinin Kəlbəcər və digər rayonlardan dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb etmişdi...

Quterreş həmin qətnaməyə niyə əməl edilmədiyinin səbəbini soruşmalıydı. Təkcə bunu da yox. Ermənistan prezidenti Kəlbəcərin işğalının ildönümünü Dağlıq Qarabağda keçirdi, iki gün ərzində Azərbaycan ərazilərində veyləndi, Talış kəndində gəlib “bura qədim erməni torpağıdır” dedi. Lakin sülh carçısı olan BMT baş katibi bu faktı onun üzünə vurmadı.

Azərbaycan prezidentinin “müharibə hələ bitməyib” bəyanatı bir çox dairələrə, elə BMT başda olmaqla, beynəlxalq təşkilatlara da ciddi mesajdır. Əslində bu xəbərdarlıq daha çox düşməne, onun havadarlarına və ölkə xaricindəki dairələrə yönəlib, çünki Azərbaycan vətəndaşı onsuz da ikinci Qarabağ savaşının - Vətən müharibəsinin labüd olduğuna heç vaxt şübhə etməyib. Çünki Şuşasız Azərbaycanın daim yarımcan olacağını hər birimiz bilir.

Sözsüz ki, savaşın labüdlüyü barədə qənaətimizi Vyana görüşündən sonra Ermənistan rəhbərliyinin tərribatçı bəyanatları bir daha möhkəmləndirdi. İstisna deyil ki, ölkə rəhbərliyi də məhz bu amili nəzərə alaraq sərt xəbərdarlıq etdi. Adətən rəsmi Bakı Ermənistanın keçmiş prezidentlərinin fəaliyyətini kəskin tənqid edərək, yeni hakimiyyəti dərs çixartmağa çağırırdı. Qarşı tərəf danışıqlarla bağlı da qaydalara əməl etmək niyyətində olmadığını hər dəfə nümayiş etdirir.

Serj Sərkisyan vaxtilə BMT Baş Assambleyası çərçivəsində təşkil olunan ikitərəfli görüşdən çıxandan az sonra erməni icması ilə görüşdə ərazilərin geri qaytarılmasını mümkün saymışdı. N.Paşinyan da həm Paris, həm də Vyana görüşündən sonra analogi mövqedən çıxış etdi. Deməli, danışıqlar bunlara sadəcə, zaman qazanmaq üçün lazımdır.

Müdafiə naziri Zakir Həsənov bütün təlimlərin genişmiqyaslı hücum əməliyyatlarının aparılması məqsədinə xidmət etdiyini bildirib. Nazir ordu hissələrinin istənilən tərribata qətiyyətli cavab vermələri və hər an aktiv döyüş əməliyyatlarının başlanmasına hazır olmaları barədə konkret göstərişlər verib. Deməli, birçə “Vur, komandir!” əmri qalır.

Xarici işlər naziri Elmar Məmmədov da son açıqlamaları və ermənilər verdiyi dərs, həmçinin işğalçı ölkəyə xəbərdarlığı ilə diqqət mərkəzinə gəldi. Xüsusilə də nazirin təy-yarədə erməni jurnalistə “Ermənistan əsgərinin Qarabağda, Azərbaycan ərazisində nə işi var” deyərək sual etməsi, həmçinin “mənimlə anlaşımayan Zakir Həsənovla anlaşmalı olacaq” xəbərdarlığını etməsi gözəl cavab idi. Xüsusilə də bunun Ermənistan XİN rəhbəri ilə gözələnən Moskva görüşü ərəfəsində deyilməsinin mühüm əhəmiyyəti var. XİN rəhbəri bir sıra hallarda adekvat olmayan reaksiyalarına görə tənqid olunurdu. Bu dəfə isə tam fərqli davrandı cənab Məmmədov.

Şübhəsiz ki, müdafiə və xarici işlər nazirlərinin son fəaliyyəti təqdir olunmalıdır. Bu, düşmənin üzərinə yönəlik psixoloji, həm də diplomatik hücumdur. Erməni saytları məhz bunu nəzərə alıb “Azərbaycan hücumu hazırlaşır” xəbərdarlığını yayır. İnanmaq ki, psixoloji və diplomatik hücum bir gün Qarabağın azadlığı uğrunda genişmiqyaslı əməliyyatlarla əvəz olunacaq!

Ermənilər Laçında, Qubadlıda ağac əkirlər. Bizim Cocuq Mərcanlıda əkdikimiz ağacların “acığınadır”. “Donuzu darıdan çıxartmaq”ın zamanı gəldi. BMT heç zaman öz qətnamələrinin icrasını tələb etməyəcək. O qətnamələrin icrası Azərbaycan əsgərinin üzərinə düşür. Həm də Quterreşin təşkilatının özünü ağardacaq o əməliyyatlar...

Ötən həftə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Gümrüyə səfəri çərçivəsində Rusiyanın 102 sayılı hərbi bazasında olub. Erməni baş naziri müdafiə naziri David Tonoyan, hökumətin digər üzvləri müşayiət ediblər. O, hərbi bazadakı muzeyi və kilsəni də ziyarət edib, hərbi qulluqçulara yaradılan şəraitlə tanış olub.

Azərbaycanda Türkiyənin əni azı, iki hərbi bazası qurula bilər

“O halda Azərbaycana hücum etmək istəyənlər qarşılarında təkcə Azərbaycanı yox, Azərbaycan-Türkiyə ittifaqını görəcəklər...”

Hərbi bazanın muzeyini ziyarət edən Paşinyan Rusiya-Türkiyə müharibəsi dövrünə aid eksponatlara baxıb. Səfərinin sonunda Paşinyan fəxri qonaqlar dəftərinə xatirə sözlərini yazıb.

Rusiyanın 102-ci hərbi bazası MDB-nin Birgə Hava Müdafiə Sistemi çərçivəsində döyüş vəzifəsindədir. 2010-cu il avqustun 20-də Rusiya Federasiyası və Ermənistan 2044-cü ilədək əsas yerləşdirilmə müqaviləsinin müddətini uzadıblar. Protokol coğrafi və strateji məsuliyyətin genişlənməsini təmin edir. Baza S-300V, Buk-M1-2 hava müdafiə sistemi, MiG-29 döyüş təyyarələri, Mi-8MT hərbi neqliyyat vertolyotları və Mi-24P hücum təyyarələri ilə təchiz olunub.

Paşinyanın 102-ci Rusiya hərbi bazasını ziyarət etməsi bir daha göstərir ki, Ermənistanın indiki hakimiyyəti də Rusiya hərbi bazasını ölkəsinin dara ayaqda müdafiəçisi sayır. Bəs Azərbaycan bu məsələdə balans yaranması üçün Türkiyə hərbi bazalarının öz ərazilərində yerləşdirilməsinə nail olmalıdırmı?

Bu məsələ illərdir vaxtaşırı təklif olaraq irəli sürülür, çağırışlar edilir. Reallaşmasına hansı amillər mane olur? Azərbaycan risk etmir, yoxsa Türkiyə?

Politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Türkiyənin hərbi bazalarının Azərbaycanda qurulması ölkəmiz üçün əhəmiyyətli ola bilər: “Hazırda Rusiyanın Ermənistanda hərbi bazaları var. Bu da ondan xəbər verir ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında müharibə olsa, Rusiya Ermənistanı müdafiə edəcək, hazırda da müdafiə edir. Son vaxtlar Azərbaycan Türkiyə ilə strateji hərbi əməkdaşlığını yüksək səviyyəyə qaldırıb. Bu məqamda Azərbaycanda Türkiyənin ən azı, iki hərbi ba-

zası yerləşdirilməlidir. Onlardan biri Naxçıvanda, digəri isə Abşeronda ola bilər. Türkiyənin hərbi bazalarının Azərbaycanda qurulması çox vacib amildir. Çünki ölkəmizə düşmənlər və ya rəqib gözlə baxan dövlətlər anlaşırlar ki, Azərbaycan tək deyil, arxasında Türkiyə kimi dövlət var. Ona görə də Azərbaycana hücum etmək, ərazisini işğal etmək Türkiyəyə qarşı həmlə etməyə bərabər olacaq. Bu baxımdan da düşünürəm ki, Türkiyənin hərbi bazalarının Azərbaycanda yerləşdirilməsi vacibdir. Bunu etməliyik. Başqa çarəməz yoxdur. Məlum olduğu kimi, Türkiyə 1921-ci il Qars müqaviləsinə görə, Naxçıvanın müdafiəsində təminatçı ölkədir. Bu, Azərbaycanla Türkiyə arasında olan hərbi əməkdaşlığa bariz nümunədir. İndi isə bu əməkdaşlığı daha da genişləndirmək zərurəti yaranır”.

Politoloq Natiq Miri də hesab edir ki, Türkiyə hərbi bazasının Azərbaycan ərazisində yerləşdirilməsi, nəhayət, həllini tapmalıdır: “Buna mane olan müəyyən hüquqi, siyasi məsələlər var ki, onları da aradan qaldırmaq mümkündür. Əgər Azərbaycan Milli Təhlükəsizlik Konsepsiyasına dəyişiklik etsə və Milli Məclis sözügedən məsələ ilə bağlı müvafiq qanun qəbul etsə, Türkiyə hərbi bazası Azərbaycan ərazisində yerləşdirilə bilər.”

Türkiyənin NATO üzvü olmasının bu məsələyə maneçilik törətdiyini deyirlər. Türkiyə Azərbaycanda baza yaratmaq ideyasını ABŞ və digər NATO ölkələri ilə razılaşdırılmış şəkildə edə bilər. Digər tərəfdən əgər Türkiyə öz hərbi bazasını Qətərdə yaradırsa, deməli, öz müttəfiqi olan Azərbaycanda da yarada bilər. Ermənistan bizi daima Rusiya ilə hədələyib. Bu məqamda düşünürəm ki, biz də Türkiyə ilə hərbi

dir ki, Azərbaycana müdaxilə etsə, təkcə Azərbaycanı yox, Azərbaycan-Türkiyə ittifaqını qarşılarında görəcəklər”.

Ekspertin fikrincə, Türkiyə Azərbaycanda hərbi baza yerləşdirsə, Rusiyanın buna qarşı çıxmamasına da nail olmaq mümkündür: “Şübhəsiz bu məsələ Rusiyada müəyyən qədər çıxıq yarada bilər. Amma Rusiya ilə danışıqlarda məsələ qoya bilirik ki, necə olur ki, Rusiya Ermənistanda

hərbi baza yaradır, Türkiyə Azərbaycanda yaratmasın? Yeter ki, biz bu məsələni başlaşdırılmalı məsələsi aktuallaşdırılmalıdır. Ermənistan bilməli-

□ Etibar SEYİDAĞA,
“Yeni Müsavat”

Paşinyan yenə məntiqsiz danışdı

“Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı danışıqların prinsipləri bula-nıq olmamalıdır”. Bu sözləri Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan “Yerkrapa” Qarabağ müharibəsi könüllüləri ittifaqının qurultayında çıxışı zamanı deyib (axar.az).

“Madrid prinsiplərinin nə anlama gələ biləcəyini və hansı nəticələrə səbəb olacağını anlamaq vacibdir. Vyana görüşündə bu suala aydın cavab almadım. Yalnız bundan sonra bu prinsiplərin bizim üçün nə dərəcədə qəbul edilən olub-olmadığına cavab verəcəyik”, - Paşinyan bildirib.

Onun sözlərinə görə, bəzən iki ölkənin liderləri eyni otaqda bir neçə saat söhbət edə bilər, ancaq onların sonradan danışdıqları bir-birinin tamamilə əksi ola bilər. “Vyana görüşündə bizi belə bir qeyri-ciddi vəziyyətə qoymaq üçün mən əlimdən gələnləni hər şeyi etdim”, - Paşinyan söyləyib.

Paşinyan Ermənistanın müharibə təhdidlərinə sülhlə cavab verəcəyini iddia edib: “Müharibə təhdidlərinə sülhlə, ehtiyac olacağı halda isə sülhə məcbur etməklə cavab verəcəyik. Sülhə çağırışa isə hazırlığımızla cavab verəcəyik. Bunun üçün çalışmağa hazırıq. Münaqişənin həlli hər kəs üçün qəbul edilən olmalıdır: həm Ermənistan, həm Qarabağ, həm də Azərbaycan xalqı üçün. Mən Azərbaycan prezidentinin də məsələyə bu cür yanaşacağını gözləyirəm”, - Paşinyan qeyd edib.

Paşinyanın fikrincə, Qarabağın nümayəndəsi olmadan danışıqlarda məsələnin həllindən başqa hər şeydən danışmaq olar.

Xəbər verdiyimiz kimi, aprelin 4-də Bakı şəhəri Səbəyel rayonu Etibar Əliyev adına 162 sayılı orta məktəbin 8-ci sinif şagirdi intihar məqsədi ilə özünü məktəbin 3-cü mərtəbəsindən atıb. Müxtəlif bədən xəsarətləri alan məktəbli qız 1 sayılı Şəhər Klinik Xəstəxanasına yerləşdirilsə də, iki gün sonra dünyasını dəyişib.

Artıq faktla bağlı Bakı Şəhər Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 125-ci (özünü öldürmə həddinə çatdırma) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, iş üzrə müvafiq ekspertizalar təyin edilib və digər zəruri istintaq tədbirləri həyata keçirilir. Eyni zamanda, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi tərəfindən qeyd olunan məsələ ilə bağlı xidməti araşdırma aparılır.

Qeyd edək ki, hadisə baş verən zaman məktəbli qızın bədbəxt hadisə zamanı yıxıldığı deyilsə də, sonradan məlum olub ki, qız bir qrup öz sinif yoldaşları tərəfindən psixoloji təzyiqlərə, lağ-lağı hərəkətlərə məruz qaldığı üçün intihara əl atıb.

Beləliklə, məktəblinin faciəsi cəmiyyətdə ciddi narahatlıq doğurub. Əksəriyyət məktəblərdə psixoloq fəaliyyətinin yeterli olmadığını vurğulayır...

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan psixoloq Ramil Nəcəfli xatırladı ki, bu yaxınlarda məktəblərdə "məktəblinin dostu" layihəsi həyata

Məktəbli qızı intihara aparan səbəblər

Günahkarı harada axtarmalı? Psixoloq çıxış yolu göstərdi

ta keçirilib: "Sual olunur ki, bəs bu nə işə yarayır? Əgər həqiqətən də "məktəblinin dostu" şagirdlərə ehtiyacı olduqları mövzuda dəstək olursa, istədik ki, onların sayı daha da artırılsın. Şəxsən mən bir psixoloq kimi dəfələrlə məktəblərə müraciət etmişəm ki, orada seminarlar, valideynlərlə toplantılar, təlim-

lər həyata keçirək. Lakin hər zaman mənə verilən cavab bu olub: "Narahat olmayın, məktəbdə bu işlə məşğul olan işçilərimiz var". Son hadisə məktəblərdəki psixoloqların fəaliyyətsizliyini bir daha sübut etdi. Ümumiyyətlə, təkcə məktəblərdə deyil, xəstəxanalarda da vəziyyət bu cürdür. Psixoloqlar xəstələrlə iş-

ləmək əvəzinə, yalnız sənəd, anket doldurmaqla məşğuldurlar. Və yaxud elə bir mövzu ilə məşğuldurlar ki, effektiv deyil. Məktəb psixoloqlarının demək olar ki, böyük əksəriyyəti öz işlərinin öhdəsindən bacarıqla gələ bilmirlər. Müəllim və şagirdlərin, eləcə də şagirdlərin bir-biri ilə düzgün formada ünsiyyəti, davranışı haqda işlər aparılmır. Qeyd edim ki, adətən məktəb yaşlı uşaqlar daha həssas, hətta kobud şəkildə desək, qəddar, dözümsüz olurlar. Yeni bir-birilərində nəse səhv davranış olduqda bağışlamır, lağa qoyur, ələ salır, nəticədə qarşı tərəf ağır psixoloji problem yaşaya, hətta intihar həddinə gəlib çata bilərlər. Buna görə belə vəziyyətlərdə faktiki olaraq onlara köməklik göstərən şəxslər lazımdır. Bu missiyanı təkcə psixoloqların üzərinə qoymaq olmaz, valideyn də mütəmadi olaraq öv-

ladlarının davranışlarını analitik etməli, maraqlanmalıdır. Əgər sorğu keçirsək, məlum olacaq ki, bir çox valideynlərin öz uşaqlarının davranışlarından, üzləşdiyi problemlərdən xəbəri yoxdur. Eləcə də müəllimlərin əksəriyyəti öz fənnini keçməklə işini bitmiş hesab edir.

Əvvəllər vəziyyət çox sərt idi. Məktəb rəhbərliyi şagirdlərə çox ciddi nəzarət edirdi. Hətta valideynlər də "əti sənin, sümüyü mənəm" prinsipi ilə yanaşaraq bu öhdəliyi tamamilə müəllimlərin öhdəsinə buraxırdı. İndi isə dəhşətli mənzərə yaranıb. Müəllimlər şikayətlənir ki, şagirdlərə "güldən ağır" söz deyə bilmir, valideynlərdən çəkinirlər. Yeni tərbiyə məqsədi ilə müəllim şagirdə öz tənbehinə bildirməkdə çətinlik çəkir, aciz qalıb. Bunu müasirlik kimi qəbul edənlər də olsa, bu fikirlə heç cür razı deyiləm.

Müəyyən mənada bəzi cəza üsullarını şagirdlərə tətbiq etmək lazımdır".

Psixoloq onu da qeyd etdi ki, yuxarı siniflərdə şagirdin məktəb və yaxud sinif dəyişdirməsi də psixoloji təsirlər yarada bilər: "Bu cür hallar mövcuddur. Xüsusən də yuxarı sinifdə təhsil alan şagirdlər sinifə, yeni sinif yoldaşlarına, müəllimlərinə adaptasiya oluna bilmirlər. Bu zaman valideyn prosesi yaxından izləməlidir. Yəqin, baş verən son faciəni izləmişiz. İntihar edən məktəblinin anası bildirib ki, sinif yoldaşları onu ağır şəkildə təhqir edib, lağa qoyublar. Sual olunur ki, bəs valideyn niyə bu halda önleyici tədbirlər görməyib? Görünür ki, nə valideyn, nə də müəllimlər tərəfindən həmin şagirdə effektiv təsir göstərilməyib. Valideynin, sadəcə, məlumatlı olması yetərli deyil, ən pis halda şagirdi başqa məktəbə köçürmək olardı".

Psixoloqun sözlərinə görə, əslində baş verən faciədən sonra bütün məktəb rəhbərliyini ayağa qaldırmaq, valideyn iclası keçirmək, şagirdlərə tapşırıqlar vermək lazım idi ki, bu cür hallara yol verilməsin: "Məktəbdə elə bir atmosfer yaratmaq lazımdır ki, şagird problemi içində saxlamasın, olub-bitəni rahat şəkildə başqalarına desin".

□ **Xalida GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda "Exchange"lər tarixə qovuşdu?

VDM-lərin açılmasının gecikmə səbəbləri...

Paytaxt Bakıda valyuta-dəyişmə məntəqələrinin yenidən açılması üçün qanunverici aktlar qəbul olunub, müvafiq qərarlar verilib. Son olaraq Parlament "Valyuta tənzihi haqqında" qanuna dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini qəbul edib. Bu dəyişikliklə valyuta mübadiləsi fəaliyyətinə lisenziyaların verilməsi proseduru sadələşib.

Artıq maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı valyuta mübadiləsi fəaliyyətinə lisenziya verərək onu müvafiq icra hakimiyyəti razılaşdırmalı deyil. Hazırda "Exchange"lərin fəaliyyətinin qarşısında heç bir əngəl yoxdur. Lakin yenə də paytaxtda valyutadəyişmə məntəqələri gözə dəymir. Qarşıdan isə yay gəlir, turizm mövsümü başlayır. Valyutadəyişmə ilə bağlı problem yenə də özünü göstərəcək.

Bəs görəsən, VDM-lərin bərpa edilməməsinin səbəbi nədir?

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu sualı cavablandıran Mili Məclisin deputatı Tahir Mirkişili bildirdi ki, valyutadəyişmə məntəqələrinin açılması ilə bağlı qanunvericilikdə hər hansı maneə yoxdur: "Ancaq VDM-lərin açılması ilə

bağlı qərarı birbaşa Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası verməlidir".

Deputatın sözlərinə görə, belə fikir də var ki, "Exchange" açan sahibkarlardan 50 min manat depozit tələb olunması da onları bu işdən çəkindirir: "Ancaq bu yalnız icra orqanlarının təhlili nəticəsində ortaya çıxa bilər ki, "Exchange"lərin açılıb-açılmaması ilə bağlı hansı baryerlər var".

Turizm mövsümündə "Exchange"lərə tələbatın artacağı ilə bağlı rəylərə gəldicə, Tahir Mirkişili turistlərin daha çox kartla ödəniş etməyə üstünlük verdiklərini bildirdi: "Ar-

tıq Azərbaycanda nağdsız ödəmə infrastrukturunu kifayət qədər inkişaf edib. Ancaq turistlərdən bir qisminin nağd ödəniş etdiyini də nəzərə alsaq, "Exchange"lərin bərpası və lazımı yerlərdə açılması turizmin inkişafına, gəlirlərin artmasına səbəb ola bilər".

Hüquqşünas, iqtisadçı ekspert Əkrəm Həsənov da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, "Exchange"lərin açılması ilə bağlı qanunvericilik baxımından hər hansı problem qalmayıb: "Məsələ, sadəcə tələbatla bağlıdır. İndi istənilən bank və bank filialı bu xidməti göstərir, val-

yutadəyişmə əməliyyatı aparırlar. Digər bir səbəb "Exchange" açılması ilə bağlı tələbin yüksək olmasıdır. Bunu etmək istəyən sahibkar ilk növbədə 50 min manat depozit qoymalıdır, bu pul daim bankda qalmalıdır. Sahibkar üçün isə pulu banka qoyub, onu ölü pul kimi saxlamaq arzuolunmazdır. İri sahibkarlar üçün 50 min manat böyük pul deyil, sadəcə, onlar bu fəaliyyət növü ilə məşğul olmaq istəməzlər, onlar üçün çox kiçik bir iş sayılır. "Exchange" fəaliyyəti ilə orta və kiçik sahibkarlar məşğul olur ki, onların da əksəriyyəti 50 min manat

pulu ölü pul kimi bankda saxlamağa razı olmaz. Xüsusən də tələbatın güclü olmadığı indiki vaxtda".

Hüquqşünas hesab edir ki, 50 min manat depozitin qoyulması haqlı tələbdir: "Qanun qəbul olunarkən bəzi deputatların onun əleyhinə çıxdılar. Lakin mən hesab edirəm ki, bu depozitin olması vacibdir. Çünki vətəndaş gedib bankda pul dəyişərkən aldadılarda, məsələn ona saxta pul verilsə bankdan haqqını tələb edə bilər. Lakin "Exchange" sahibi vətəndaşı aldadıb qaçıb ardan çıxa bilər. Bu mənada depozit həm də vətəndaşları sığortalayır".

Ə.Həsənovun sözlərinə görə, digər tərəfdən, tələbat da azdır: "Bu gün bütün iri və orta ticarət mərkəzi və ictimai-iaşə müəssisələrində post-terminallar var, turistlərin də əksəriyyəti kart vasitəsilə ödəniş edir. Ancaq bəzən bizim sahibkarlara post-terminallar sərf eləmir, çünki bu zaman dövriyyəni vergidən gizlədə bilmirlər. Ona görə də, post-terminalın işləmədiyini deyib nağd pul istəyirlər. Ancaq ümumilikdə kartla ödəniş çox yerdə mümkündür. Digər tərəfdən, həftə içi hər gün,

gün ərzində saat 17:00-a kimi bank və bank filialları açıq olub, valyutadəyişmə əməliyyatları aparılır. Xarici turistlər vəsaitlərini orada dəyişə bilər. Həmçinin bəzi bank filialları şənbə və bazar günləri də saat 18:00-dan sonra fəaliyyət göstərirlər. Bakı elə də böyük şəhər deyil, turist yarım saat ərzində istədiyi bank filialını tapıb valyutadəyişmə əməliyyatını həyata keçirə bilər".

Iqtisadçı onu da vurğuladı ki, hazırkı şərtlər daxilində "Exchange"lər artıq banklarla əvvəlki kimi rəqabət apara bilməzlər: "Əvvəllər "Exchange"lər daha çox idi, həm də 50 min manat depozit tələbi yox idi. Səbəb odur ki, o zaman Mərkəzi Bankın banklar qarşısında marja tələbi 2 faiz idi, yeni bankların valyuta alqı-satqı Mərkəzi Bankın təyin etdiyi məzənnədən iki faiz az və ya çox ola bilərdi. "Exchange"lər də real olaraq banklara məxsus idi. "Exchange"lər müstəqil qurum kimi marja tələblərini poza bildirdilər, çünki onlara nəzarət etmək mümkün deyildi. Banklar "Exchange"lər yolu ilə valyutanı istədikləri qiymətə sataraq yaxşı qazanırdılar. Bu gün marja tələbi yoxdur, banklar valyutanı istədikləri qiymətə satırlar, qazana bilərlər. Bu baxımdan "Exchange"lər artıq banklarla əvvəlki kimi rəqabət apara bilməz".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA,**
"Yeni Müsavat"

Yeni qovğalarda köhnə taktika və ya yalançı çoban durumunda qalanlar

Xəlil KAZIMLI

ReAl Partiyası ilə AXCP arasındakı qovğa, ritorika o qədr tanış gəlir ki... Son 25 ildə bu kimi ixtilafı, nifaqları çox görmüşük, ondandır.

Tərəflərin hansının haqlı olduğunu birmənalı şəkildə demək mümkün deyil. İki tərəf də, el dilində desək, öz sözünün göyçəyini deyir.

Amma ötən günlərə yüngülvari ekskurs edəndə göz önündə bənzər mənzərələr canlanır.

Təxminən 20 il öncələr idi. Müsavat partiyasının sürətlə güclənən, təşkilatlanan vaxtlarıydı. Təbii ki, iqtidar düşərgəsi artıq bu partiyanın əsas rəqib olacağını düzgün proqnozlaşdırmışdı və əlindəki resurslarla ona qarşı mübarizə aparırdı. Eyni zamanda, Müsavata qarşı daha bir güc fəaliyyət göstərirdi. Bu, Müsavatla eyni blokda (Demokratik Konqresdə) təmsil olunan AXCP-nin daxilindəki "Yurd" qruplaşmasıydı.

AXCP-nin sədri, milli azadlıq hərəkatının lideri, eks-prezident, əksər müsavatçıların sevilməsi, Müsavat başqanı İsa Qəmbərin şəxsi dostu Əbülfəz Elçibəy belə həmin qrupun öhdəsindən gələ, onlara "mənim müttəfiqimlə, dostumla işiniz olmasın" deyə bilmirdi. "Yurd" liderləri isə müxalifət düşərgəsinin "oligarx"larıydı. Onlar parlamentdə təmsil olunur, hökumət adamları ilə birgə səfərlərə gedir, Strasburqdan vurub Brüsseldən çıxırdılar. Qürbət ellərdə birgə şənliklər təşkil edirdilər. Əllərində 10-a qədər qəzet vardı, telekanalların studiyalarında tez-tez qonaq olurdular. Hətta bir dəfə AzTV Əli Kərimlinin Süleyman Dəmirəllə görüşündən süjet vermiş, onun parlamentin plenar iclasında etdiyi uzun bir çıxışı yaymışdı.

Bu qrup sərəncamında olan qəzetlərdə özünü "islahatçı" və "konstruktiv müxalifət qüvvəsi" adlandırır, iqtidarın əsas rəqibi Müsavatı destruktivlikdə ittiham edirdilər. Hərdən ortada daha ağır iddialar atırdılar. Məsələn, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin tikintisi məsələsi ictimai müzakirə predmeti olan zaman hansısa jurnalistin sualına cavab olaraq Müsavat başqanı İsa Qəmbər demişdi ki, əslində bu neft kəməri İran üzərindən, azərbaycanlıların yaşadığı ərazilərdən keçsəydi, iqtisadi baxımdan daha sərfəli olardı.

Ortada bir neçə milyardlıq qənaətin və neft kəmərinə gələcək tranzit haqqının Cənubi Azərbaycan ostanlarına qalmasını söhbəti vardı.

Ancaq görün "Yurd" nə etdi? Qrup funksionerləri öz qəzetlərində tozanaq qopardılar (şükür ki, arxivlər, qəzetlərin cildlənmiş nüsxələri qalır, maraqlananlar qaldırıb baxa bilər), Müsavatı İrana işləməkdə, İsa Qəmbəri İranın adamı olmaqda suçladılar. Məqsəd güclənməkdə olan bu partiyayı İranmeyilli qüvvə kimi tanıdaraq, Azərbaycanda marağı olan qüdrətli güclərin, xüsusilə də ABŞ-in gözündən salmaq idi.

Ən ümumiyyətlə, iddiaların heç bir əsası yox idi, ortada ciddi bir şərhləmə kampaniyası vardı.

Fəqət, bir-iki ildən sonra kartlar açıldı, maskalar düşdü. AXCP-nin daxilində yuva salmış "Yurd"-un bir çox rəhbərləri gizli-gizli əməkdaşlıq etdikləri hakimiyyət qüvvələri ilə açıq, leqal əməkdaşlığa keçdilər. Açıq və barışmaz müxalif mövqeyə keçən AXCP isə Əli Kərimliyə qaldı.

Partiyanın yeni rəhbərliyi də "şərhləmə kampaniyası"ndan əl çəkmədi. Bu xüsusda çox hekayətlər var, ancaq ən sonuncusu axırıncı parlament seçkilərində oldu. Müsavat Partiyası Milli Şurayı tərk etmişdi. AXCP rəhbərliyi iddia edirdi ki, Müsavat hakimiyyətlə anlaşmışdır. Hətta ayrı-ayrı funksionerlər konkret "bağ"lardan danışdırdılar, deyirdilər, İsa Qəmbər parlamentin vitse-spikeri Bahar Muradova ilə gizli danışıqlar aparıb, özünə və bir neçə partiyaadaşına mandat verilməsinə dair təminat alıb.

O iddiaların, ittihamların sonu necə oldu, bilirsiniz.

İndi eyni partiya ReAl Partiyasının rəhbərliyini eyni cür ittihamlara məruz qoyub. Adam köhnə şərhləmələri yadına salanda inanmaq istəmir.

Demək, siyasətlə məşğul olanlar gərək etibarlarını itirməsinlər, yalançı çobana dönməsinlər ki, sözlərinin də çəkisi, mötəbərliyi qalsın.

ReAl rəhbərlərindən olan Natiq Cəfərlinin dilə gətirdiyi "bütün bunlar qısqanclıqdan doğur" ifadəsi isə daha tutarlı çıxır. Görünür, AXCP son illərdə ABŞ və Avropada "qələminin qırıldığı"nın və stavkanın ReAl-a edildiyinin fərqi vardır.

Bir vaxtlar AXCP özü Avropanın sevilməsi idi, qrantlar sel kimi gəlirdi. İndi vəziyyət dəyişib. İndi İrana meyilli qüvvələr AXCP-nin aksiyalarında həvəslə iştirak edirlər, ayrı-ayrı mömin liderlər bu partiyaadan yararlanıqlarına dair bəyanatlar səsləndirirlər.

Dünya, dövrən, mövqələr dəyişib, amma mübarizə üsulları dəyişməyib - şərhləmə yenə effektiv yol sayılır.

Bu günlərdə baş nazirin birinci müavini Yaqub Eyyubovun qardaşı Yusif Eyyubovun Xorvatiya-da biznesi aşkarlamış. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, xaricdə yaşayan jurnalist Cavanşir Həsəni bu araşdırmasını facebook səhifəsində ictimailəşdirib: "Baş nazirin 1-ci müavini Yaqub Eyyubovun qardaşı Yusif Abdulla oğlu Eyyubov 2001-ci ildən Xorvatiya-da yaşayır, bu ölkədə biznes sahibidir, Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının Balkanlardakı nümayəndəsidir."

larda mümkün olur. Bunu da xalq, ictimaiyyət çox yaxşı bilir və faktları real qiymətləndirir".

Ə.Həsənovun sözlərinə görə, son 2-3 il ərzində ölkədə vəzifə təyinatlarında tendensiyanın dəyişdiyi müşahidə olunur: "Yüksək deyil, orta rəngli vəzifələrə xaricdə təhsil almış, hakimiyyətdə hansısa adamı olmayan gənclər təyin olunmağa başlayıb. Belə təyinatlarda əsas diqqət yetirilən amil təmiz reputasiya və başaşağılıqdır. Yeni başını aşağı salıb işi ilə məşğul olsun, hakimiyyət daxi-

Baş nazirin 1-ci müavininin qardaşının xaricdəki biznesi qanunsuzdurmu - hüquqşünas rəyi

Yusif Eyyubov Xorvatiya paytaxtında "Montevideo doo" şirkətini təsis etdiyi vaxtdan yaşayır. Şirkət 27 fevral 2001-ci ildə Zaqreb Ticarət Mərkəzində (Trgovacki sud u Zagrebu) qeydiyyatdan keçib və Zaqreb, Rijeka küçəsi 10 ünvanında fəaliyyət göstərir. Şirkətin qeydiyyat nömrəsi: 080389265-dir.

Şirkət daşınmaz əmlak, ticarət, inşaat, turizm, reklam və idman sahələrində fəaliyyət göstərir, "Vita" fitness mərkəzi, "La Vita" cafe-barı, massaj salonu və saunadan ibarət iri kompleksə də sahibdir".

Jurnalist qeyd edir ki, xorvat mənbələrində kompaniyanın ilkin kapitalı 19.908400.00 xorvat kunesi və ya 3 milyon dollardan bir qədər artıq göstərilir. 2013-cü ildə gəliri təxminən 10 milyon xorvat kunesi və ya 1,5 milyon dollar olub.

Bundan əlavə, C.Həsəni yaxınlarda əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinə müşavir təyin edilən Mustafa Abbasbəylinin qardaşı Məmməd Abbasbəylinin də xaricdəki biznesini aşkarlayıb: "Məmməd Abbasbəylinin də İngiltərə və Çexiyada milyonlarla funt sterlinq aktivləri olan böyük biznes şəkələri var. Məmməd Abbasbəyli Azərbaycan Alpinizm Federasiyasının rəhbəridir, atası Aslan Abbasov Azərbaycan Texnologiya Universitetinin prorektorudur, 1995-2000-ci illərdə deputat olub".

C.Həsəninin açıqladığı məlumatlar ictimaiyyətdə ciddi müzakirələrə və narazılıqlara səbəb olub. Xüsusilə sosial şəbəkələrdə aparılan müzakirələrdə hər iki şəxsin xaricdəki biznesini Azərbaycanda vəzifə tutan yaxınlarının hesabına əldə etdiyi vurğulanır. Ümumiyyətlə, son vaxtlar xeyli sayda keçmiş nazir, habelə indiki vəzifə başında olan məmurların ailə üzvlərinin, yaxınlarının xaricdə biznesinin olduğu

Əkrəm Həsənov: "Cəmiyyətdə belə rəy var ki, həmin biznes əslində elə məmurun özünüdür, sadəcə, qanun onu öz adına rəsmiləşdirməyə imkan vermir"

na dair məlumatlar ictimailəşdirilir. Hər dəfə də ictimaiyyət bu məlumatlara kəskin reaksiya verir. Maraqlıdır ki, əksər hallarda Azərbaycanda yüksək vəzifədə olanlara həbs olunan məmurların nəinki övladlarına, həmçinin qardaş-bacı və daha uzaq qohumlarına məxsus əmlaklara da müsadirə olunur, yaxud üzərinə həbs qoyulur. Yaxın tariximizdə bu cür hallar kifayət qədərdir. Məsələn, Beynəlxalq Bank, MTN işi, Rabite işi üzrə həbs edilən vəzifəli şəxslərin hamısının yaxın qohumlarına məxsus əmlaklar qeyd olunan əqibəti yaşayıb.

Vəzifədə olan məmurun qardaş-bacısının haradasa bizneslə məşğul olması niyə Azərbaycanda aqressiv qarşılanır? Ölkə qanunvericiliyi belə biznes fəaliyyətini qadağan edirmi?

"Yeni Müsavat"-ın sualını cavablandıraraq hüquqşünas Əkrəm Həsənov bildirir ki, Azərbaycan qanunvericiliyi yalnız məmurun özünün bizneslə bilavasitə məşğul olmasını qadağan edir: "Yeni qa-

Natiq Cəfərli: "Bu gün Azərbaycanda böyük biznes sahiblərinin arxasında hansı məmurun dayandığı hər kəsə aydındır"

nunvericilikdə məmur yaxınlarının biznes fəaliyyətinə hər hansı məhdudiyyət qoyulmur. Belə bir məhdudiyyət dünyanın heç bir ölkəsində yoxdur. Lakin məsələ burasındadır ki, Azərbaycan ictimaiyyətində inam var ki, həmin qardaş-bacılar, yaxınlar öz güclərinə belə biznes qura bilməzlər. Yaxud da hesab olunur ki, qardaş-bacının, digər yaxınların adına olan biznes əslində elə həmin məmurun özünüdür, sadəcə, qanun onu öz adına rəsmiləşdirməyə imkan vermir. Düzünü deyim ki, hər iki variant realdır. Azərbaycanda bu iki halın ikisi də mövcuddur. Düzüdü, mənim özümün də tanıdığım elə insanlar var ki, məmur qardaşından (bacısından və sair) qat-qat bacarıqlıdır, biznesini də özü qurub. Lakin belə hallar çox cüzdür, əksər hallarda məmur yaxınları məhz vəzifədə olan qohumunun dəstəyi hesabına biznes qurub, nələrsə əldə edə bilir. Azərbaycanda sosial lift çox zəifdir. Yeni kiminsə öz gücünə irəli gedib nələrsə nail olması çox nadir hal-

lindəki qruplaşmalara bağlı olmasın, meyillənmişin".

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərlinin fikrincə, məmur yaxınlarının biznes fəaliyyətinə ictimai yanaşmanın kökündə Azərbaycanda bizneslə məmuriyyətin hələ bir-birindən ayrılmaması dayanır: "Bizdə ən böyük problemlərdən biri budur. Yeni məmur biznesi sistemi hökməndir. Və məmurlar bizneslərini bir qayda olaraq, yaxın adamların adına rəsmiləşdirirlər. Xalqın bu məsələdəki təxmini real vəziyyətdən doğur. Bu gün Azərbaycanda böyük biznes sahiblərinin hər birinin arxasında hansı məmurun dayandığı hər kəsə aydındır. Digər tərəfdən, heç cür ola bilməz ki, bütün məmur yaxınları, məmur qohumları yüksək biznes bacarıqlarına sahib olsunlar. Belə bir korelyasiya, asılılıq mümkün deyil. Bu baxımdan, məmur yaxınlarının ölkə daxilində və xaricdə biznesi varsa, xalq həmmən düşünür ki, bu, həmin məmurundur".

Ekspertin sözlərinə görə, bu vəziyyətin aradan qaldırılması üçün ölkədə məmur biznesinə son qoyulmalıdır: "Məmurların biznes fəaliyyətinin qarşısı tamamilə alınmalıdır. Buna görə yüksək cəzalar müəyyənləşdirilməlidir. Məmur ordusu biznesdən çəkiləndən sonra real olaraq görünəcək ki, məmur yaxınlarının neçə faizinin üstün biznes bacarıqları var".

Son olaraq qeyd edək ki, baş nazirin müavininin qardaşının biznes fəaliyyəti ilə bağlı yayılan məlumata münasibətini öyrənmək üçün çalışdığı Nazirlər Kabinetinə zəng vurduq. Qurumun mətbuat xidmətinə suallarımızı aldıqlar, bir neçə saatdan sonra isə bildirdilər ki, "bu məlumatların Nazirlər Kabinetinə heç bir aidiyyəti yoxdur".

Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında Azərbaycan prezidentinin fərmanı əksər ekspertlər tərəfindən təqdir olunmaqla yanaşı, bu sistemdə kifayət qədər problemlərin və görüləsi işlərin olduğunu deyənlər də var. YAP-ın icra katibinin müavini, Milli Məclisin komitə sədri Siyavuş Novruzovla söhbətimizə bu mövzudan başladım.

- Siyavuş bəy, illər öncə parlamentdəki çıxışınızda məhkəmə sistemini çox sərt şəkildə tənqid etmişdiniz. "Elə ki, hakimlər gedib çatırlar məhkəməyə, oradakı qoca qurdların əlinə keçirlər. Onlara elə dərs keçirlər ki, Məhkəmə Hüquq Şurasının keçdiyi dərs yaddan çıxır" demişdiniz. Onu da bildirmişdiniz ki, hakimlər seçiləndə "özlərini imam balası kimi" aparırlar, amma "vəzifəyə keçən kimi camaatın canına düşürlər". Prezidentin fərmanı sizin də tənqid etdiyiniz bu sistemdə düzən yaratmağa imkan verəcəkmi?

- Təbii ki. Bu islahatlar bir neçə istiqamətdə həyata keçiriləcək. Məhkəmə Hüquq Şurası bir neçə ildir ki, çox ciddi şəkildə test imtahanları, müəyyən kurslar vasitəsilə hakimləri seçir, yetişdirir və maksimum dərəcədə çalışır ki, onlar yeni nəslin nümayəndələrindən ibarət olsunlar. Mövcud problemlərdə həm obyektiv, həm də subyektiv səbəblər var. Obyektiv səbəb budur ki, sovetlərdən sonra bizim qanunlarımız da tamam dəyişib. Parlamentin hər iclasında qanunvericiliyə dəyişiklik edilir. Ancaq subyektiv amillər də var. Neqativ hallar baş verir, məhkəmələrdən şikayətlər olur. Düzüdü, şikayətlərin hamısı obyektiv deyil, bu gün sui-istifadəyə yol verənlər də var. Mən hesab edirəm ki, əgər rayon məhkəməsi düzgün qərar qəbul etməyibsə, yuxarı instansiya o qərarı ləğv edibse, rayon məhkəməsi cəzalandırılmalıdır. Hətta Milli Məclisin deputatının cəzalandırılması ilə bağlı İntizam komissiyası qərar qəbul edir, xəbərdarlıq olunur, töhmət verilir, əmək haqqı kəsilir. Bu vəziyyət davam edirsə, onun Milli Məclis üzvlüyündən azad olunması ilə əlaqədar parlamentə müraciət olunur, yaxud adı MSK-ya göndərilir və s. Hakimlərdə də belə olmalıdır. Əgər qərarı düzgün qəbul etməyibsə, yuxarı instansiya bunu ləğv edirsə, o qərarı çıxartmış hakimə qarşı müəyyən cəza metodlarından istifadə olunmalıdır. Əmək haqqı kəsilməli, xəbərdarlıq olunmalı, töhmət verilməlidir. İkinci, üçüncü halda o, məhkəmə sistemindən uzaqlaşdırılmalıdır. Onda qərarın keyfiyyəti də, onun öyrənilməsi də, tətbiqi də düzgün olar, insanlar da bundan əziyyət çəkmez.

Qərarların icrası da çox vaxt dekolarativ xarakter daşıyır. Hətta Ali Məhkəmə səviyyəsində qərar qəbul olunur, ancaq onun icrası yerinə yetirilmir. Orda elə dəqiq mexanizmlər işlənilib hazırlanmalıdır ki, əgər son instansiya qərarı təsdiqləyibse, ona uyğun olaraq qərar dərhal yerinə yetirilməlidir.

- Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinin də Azərbaycanla bağlı xeyli məhkəmə qərarı var. Çıxışlarınızın birində demişdiniz ki, Avropa Məhkəməsinin Azərbaycan dövlətinə kəsdiyi bəzi cərimələri hakimlərə ödətdirmək lazımdır. Həmin fikrinizdə qə-

gün kifayət qədər QHT fəaliyyət göstərir. Həmçinin QHT-lərə, siyasi partiyalara, KİV-ə dövlət tərəfindən dəstək var. Maliyyə vəsaiti ayrılır, bu sahədə çalışanların mənzil-məişət şəraiti yaxşılaşdırılır. Seçmək-seçilmək hü-

lif edir. Ümumilikdə bunlar müzakirə olunduqdan sonra vahid qərar qəbul olunacaq və qərara uyğun addımlar atılacaq.

- Şəxsən sizin fikriniz necədir?

- Bu, mənim sahəm deyil.

ması istiqamətində addımlar və digər məsələlər, təbii ki, bütün vətəndaşlar tərəfindən dəstəklənir. Burada əndişələnən özünü müxalifət adlandıran, amma xalqa aidiyyəti olmayan qüvvələrdir. Onlar bu məsələləri əldə

qarşı olan, Rusiyaya yaxınlaşmasını istəyən qüvvələrin mövcudluğu barədə deyilənlərin necə, əsası varmı?

- Azərbaycan müstəqil siyasət aparır və aparmaqda da davam edir, biz bütün ölkələrlə bə-

"Həmişə deyilib ki, hakimiyyətdə parçalanma, qarşıdurma var..."

Siyavuş Novruzov: "Burada əndişələnən özünü müxalifət adlandıran, amma xalqa aidiyyəti olmayan qüvvələrdir"

lirsınız?

- Bəli, bunu dövlətin üstünə atmaq olmaz. Bu cərimələrin qəbuluna kim səbəb olubsa, o ödəməlidir. Düzüdü, Avropa Məhkəməsinin əksər qərarlarında məsələlərə qərəzli yanaşma olur. O qərarların əksəriyyətini izləmişəm. Onlar verilən cəzaya, yaxud başqa bir məsələyə aid deyil. Lap elə seçkilərdə də hər hansı bir dairənin nəticəsi ilə bağlı qərar qəbul etmir, proseslə bağlı qərarını verir. Ən çox səhvlərə prosedural qaydalarla bağlı yol verilir. Prosedural qaydalar pozulursa, Avropa Məhkəməsi hesab edir ki, nəticədən asılı olmayaraq, burada çıxarılan qərar düzgün deyil. O baxımdan da həmin prosesə nəzarəti bilavasitə hakimlərə həyata keçirir. Yenə deyirəm, Avropa Məhkəməsinin qəbul etdiyi qərarların əksəriyyəti qərəzlidir, fərdə görə qərar qəbul edirlər, çox sayda mülkiyyətə və digər məsələlərlə bağlı qərar olub. Digər qərarların hamısı hüquqi deyil, siyasidir və bunlar da qərəzlidir.

- Hakimlərdən danışdıq. Azərbaycan vəkillərin sayına görə Avropa ölkələrindən xeyli geri qalır. Bu istiqamətdə nə kimi addımlar atıla bilər?

- Vəkillik institutu ən geniş yayılmış olan institut olmalıdır. İndi Vəkillər Kollegiyasında yenilik yaranıb, test üsulu ilə qəbul aparılır. Hesab edirəm ki, yaxşı vəkillər, bir neçə dil bilən, dünya təcrübəsindən məlumatı olan gənclər seçilir. Amma bunların sayı çox olsa, daha yaxşı olar. Orada qəbul qaydalarının sadələşdirilməsinə də baxıla bilər ki, heç olmasa ilkin dövrdə insanların vəkillə təmin olunması və hər bir vəkilin gücü çatacaq qədər işə baxması üçün şərait yaradılınsın.

- Siyavuş bəy, gözləntilər var ki, hüquqi islahatlarla paralel olaraq siyasi sahədə də islahatlara gediləcək. Bu istiqamətdə hansı addımlar atıla bilər?

- Siyasi sahədə islahatlar mütemadi aparılır. Azərbaycan da seçki prosesi təkmilləşib, mükəmməl Seçki Məcəlləsi var. QHT-lərin fəaliyyəti üçün tam şərait yaradılıb. Bu

ququ olan, siyasi partiyalar, QHT-lər yaradıb fəaliyyət göstərmək istəyən insanlar qanunvericilik çərçivəsində istənilən addımı ata bilərlər. Azərbaycan da azad internet fəaliyyət göstərir, ölkənin hər yerində internet var, insanlar sərbəst şəkildə bundan istifadə edirlər. Hətta bəzi vaxtlarda sui-istifadə edirlər. Başqa adlar altında insanların heysiyyətə toxunurlar, söyüşdən, milli mentalitetə zidd hərəkətlərdən də istifadə edirlər. Hesab edirəm ki, bunların da hüquqi mexanizmləri tapılmalıdır.

- Amma sanki son vaxtlar söyüşlə bağlı sənəmə müşahidə olunur. Belə rəy mövcuddur ki, prezidentin qərarları, atdığı bir sıra vacib addımlar qarşı tərəfi "tərk-silah" edib. Razılırsınız?

- Bilirsiniz, bir gün söylür, iki gün, üç gün söylür. Qulaq asan da ən uzağı, üç gün qulaq asır, sonra görür ki, ondan ağıllı heç nə öyrənə bilmir. Həmçinin bu, yol və metod deyil. Ona görə də avtomatik olaraq artıq o məsələlərə qulaq asmır və həmin insanların yutub-da, başqa yerlərdə açdığı səhifələr bağlanır. Çünki insanlar təhlili, normal münasibəti, normal dialoqu xoşlayır. Məsələn, elə sizin qəzətdə dialoqlar, ayrı-ayrı çıxışlar gedir. İstənilən şəxs sualını verir, cavabını alır. Bu, yaxşı layihədir. Müxtəlif təbəqələrdən olan insanlar gəlib iştirak edir, hər öz fikrini deyir. Vətəndaş kimi fikrinə üstünlük verirsə, onu qəbul edir. Vətəndaş artıq o söyüşü qəbul etmir. Söyüş söyənlər öz əxlaqından, mənaviyatından xəbərlər.

- Azərbaycanda uşaqpuluğun artırılması ilə bağlı həm deputatların, həm ekspertlərin çağırışları, həm də aztəminatlı ailələrin gözləntiləri var. Hökumət bu məsələdə qərar verəcəkmi?

- Bununla bağlı müzakirələr gedir. 3 yaşına qədər olan uşaqlarla bağlı artıq qərar var, uşaqpulları artırıldı. Digərləri ilə bağlı da komitəyə təkliflər daxil olub, ictimai müzakirələr gedir. Son nəticəni sosial sferanı əhatə edən şəxslər verəcək ki, bunu hansı formada tətbiq edək. Bir qrup insan bunun keçmişdə olduğu kimi tətbiqinin tərəfdarıdır, digər qrup başqa forma tək-

"Uşaqpuluğun artırılması ilə bağlı müzakirələr davam edir"

Düzüdü, biz də ailədə çoxuşaqlı olmuşuq, 8 uşaq olmuşuq (gülür). Amma məndə bununla bağlı vahid mexanizmlər yoxdur. Mən cəmiyyət üçün, xalq üçün atılan istənilən yaxşı addımın, müsbət qərarın, xeyirli işlərin tərəfdarıyam.

- Belə bir yanaşma da mövcuddur ki, prezidentin sərəncam və fərmanlarına, 1-ci vitse-prezidentin atdığı addımlara, vətəndaşları məmnun edən siyasətinə qarşı çıxan qüvvələr həm də hakimiyyət daxilində var. Ayrı-ayrı deputat həmkarlarınız da bu barədə danışır, lakin konkret adlar çəkilir. Necə hesab edirsiniz, ölkə rəhbərliyinin iradəsinə qarşı çıxmağa cürət edən qüvvələr bu cəsarəti haradan alır və onlar kimlərdir?

- Hakimiyyət daxilində belə hallar yoxdur, bunlar yanlış informasiyalardır. Sadəcə olaraq, bu məsələlər planlı şəkildə həyata keçirilir. Birinci növbədə bu islahatların həyata keçirilməsi, prezident, 1-ci vitse-prezident tərəfindən atılan addımlar, bütün kateqoriyalara aid insanların əməkhaqqı, müavinət və pensiyalarının artırılması, problemlə kreditlərin aradan qaldırıl-

rabərhüquqlu şəkildə işimizi qurmuşuq. Bilirsiniz ki, Azərbaycanda Qoşulmamaq Hərəkatının toplantısı keçiriləcək, orada sədrliyi artıq Azərbaycan həyata keçirir. Biz heç bir bloka qoşulmuruz və öz siyasətimizi sərbəst, bərabərhüquqlu şəkildə, ikitərəfli qaydada həyata keçiririk. Bəzi ölkələr özünə "böyük qaradaş" tapır, bəziləri beynəlxalq təşkilatların gücündən yararlanıb öz problemlərini həll etməyə çalışır, bəzi ölkələr öz xalqının hüquqlarını hansısa beynəlxalq təşkilatlara və ya dövlətlərə həvalə edir. Lakin Azərbaycanda hakimiyyətin mənbəyi xalq olduğu kimi, xalqın iradəsini ifadə edən də cənab prezidentdir. Biz Avropa ilə də, Amerika ilə də, Rusiya ilə də, İranla da, ərəb ölkələri ilə də eyni səviyyədə münasibətlər qururuq. Vaxtilə biz bəyan etdik ki, ərəzilərindən İrana qarşı istifadə oluna bilməz. Yaxud Rusiyaya qarşı embaraq tətbiq olunanda Azərbaycan bu məsələyə qoşulmadı. Yaxud Avropaya qarşı enerji problemi yaranılanda Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyində ən aktiv iştirak edən ölkələrdən biri oldu. Bu cür onlarla nümunə gətirmək olar. Amma biz bu siyasətin özümlə qarşı alternativini görmürük. Yenə ikili, üçlü standart... Avropa Parlamentinin son zamanlar qəbul etdiyi müxtəlif bəyanat və qərarlar buna nümunədir. Ermənistanla bir cür yanaşılır - baxmayaraq ki, başdan-ayağa hüquqların pozulması halları baş verir, siyasi partiya rəhbəri həbsxanada acıqlıq edərək ölür, seçkilərdə insanlar güllələnir və s. Amma nə bəyanat var, nə müzakirə. Azərbaycanın məsələsi isə mütemadi şəkildə Avropada müzakirə olunur. Başa düşürük, bu, bir təzyiqli metodudur. Bu gün Azərbaycanın güclənməsini, iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş müasir dövlət olmasını istəməyən qüvvələr var. Amma Azərbaycanı öz yoldan döndərmək olmaz. Azərbaycanın yolu budur və bu yolla da öz fəaliyyətini davam etdirir. Kim istəyir, bizimlə münasibət qur-sun, kim istəmirsə, qurmasın, hər bir dövlət müstəqildir. Biz başqalarının daxili işlərinə qarışmırıqsa, onların da bizim daxili işlərimizə qarışmaq hüququ yoxdur!

- Bas daxilə Azərbaycanın Avropaya inteqrasiyasına

□ **Elsad PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

Sizin şah əsəriniz

Sevinc TELMANQIZI
s.qurbanova@gmail.com

Səhər gözümüzü açmağa peşman olduq. Hamı Space kanalındakı o məlum hadisədən danışdı. İki müğənni populyar bir mahnının sözlərini vulqar sözlərlə dəyişdirmişdilər. Çəkiliş olduğundan xəbərsiz şəkildə aralarında oxuyub əylənlər, sonra da bu sülhət yayılıb. Təbii ki, müğənnilərdən biri bunun montaj olduğunu iddia edib, ordan o birisi dilə gəlib, səs rejissoru işdən qovulub, kanal cərimələnib, aləm dəyib bir-birinə.... Bir sözlə, ay aman, kəs qabağımı, qoyma gəldi...

Təbii ki, xoş deyil, cərimə də, işdən qovulma da tamamen haqlı addımlardır. Amma mənzərəyə ümumi nəzərlərlə, daha uzaqdan baxanda biz başqa qüsurları daha çox görürük. Hesab edək ki, bu manıslar mikrafonunun açıq olmadığını düşünüb, öz aralarında şitlik edib, təbiyələrini göstərlər, bunu da bizim məsum xalqımız eşidib. (Yeri gəlmişkən, bizə heç kim təminat vermirdi ki, bu cür ağzı pozuc müğənnilər bu qalmaqlardan sonra daha da populyarlaşmayacaq, toylara daha yüksək qonararla dəvət olunmayacaq. Yeni, uca xalqımız onlara qayıb, cəzalandırma-yacaq-S.T) Bəs bilərəkdən edilənlər, atılan addımlar? Eyzen hind filmlərinin reklamı ilə məşğuldular, xəbərlər verilişində ayının itlə dostluğundan bəhs edən sülhət verilir, toy müğənnilərinin təbliğat səhnəsinə çevrilib. Bir normal tok şousu, analitik, sosial verilişi yox. Konkretləşdirməyə, söhbət bir kanaldan getmir ki...

Bir ilə yaxındır ki, "Yeni Müsavat" siyasi debatlar təşkil edir Facebook və Youtube üzərindən. Canlı-canlı həm də. Hansı siyasətçi verilişə çıxırsa, eyzen bunu deyir: "Niyə biz sözlümüzü milli kanallardan deməməliyik? Niyə bir saytın ümidinə qalmalıdır bu işlər?" Baxmayaraq ki, bizim verilişləri də 100-200 min nəfər izləyir, yetərli deyil. Efir, geniş texniki imkanları, tamaşaçıya çatımlılığı olan kanallar manısların ixtiyarındadır. Tovuzquşuna bənzəyən kişiciklər psixoloq kimi efirə dəvət olunurlar, təsəvvür edirsiniz? Öz həyatını şəkilləndirə bilməyən adamlar efirdən milyonlara dərs keçir. Fazil Mustafa demişkən, elələrdən də şikayət edəndə arxalarından kimlər-kimlər çıxır - imkanlı dayaqları, orduları, dəstələri... Gəl sən bu şəraitdə kimlərsə ifşa et. İfşa edən özünü yerli-dibli silərlər.

Lap tutaq ki, siyasi verilişlər üçün icazələri yoxdur, qorxurlar, ya da hər nəyə... Sosial tok şoulara nə deməli bəs? Azərbaycan cəmiyyətinə ən pis ənənələri bu verilişlər gətirib. Hay-küyü, ucuz şounu, isterikani, artistliyi, qalmaqalı... Mütləq qonaqlar dalaşmalıdır. Qonaq dalaşmasa, aparıcı ilə studiyadakı tamaşaçı dalaşmalıdır. Ya da yox, əksinə, tamaşaçı qonağa söz atmalıdır, onlar dalaşmalıdı, aparıcı da araya sülh göyərçini kimi girməlidir... Bütün hallarda dava olmalı, səslər yüksəlməli, əl-qol ölçülməli. Bax, biz bu mənzərəyə öyrəşdirilmiş tamaşaçının qurbanıyıq. Bu gün normal veriliş aparmağa çalışan jurnalistlərdən tamaşaçı tələbi də "imkan verin, dalaşınlar"dır. Hətta imkan varsa, aparıcı bir veriliş başlayanda görünsün, bir də bitəndə. Başlayanda salamlaşsın, sonra da qonaqlara "haydi igidlərim, dalaşın!" deyərək, çıxış studiyadan. Bir də veriliş bitəndə gəlsin. Debatdan "sağ" çıxan qonaq qalib elan olunsun. Sizlərin əsərinizdi, bu tamaşaçılar, sizlərin!!! On illərdir ucuz-ucuz verilişlərlə, uydurulmuş hekayələrlə beynini yuduğunuz tamaşaçıların əlinə qoymusuz vicdanlı jurnalistikani. Baxmayaraq ki, sizi özünə nümunə götürənlər də az deyil. Birini indi deyim, birgə dəhşətə qapılacaq. O gün intihar edən məktəbli nümunəsində Azərbaycan jurnalistikasının necə biabırçı durumda olduğunu bir daha müşahidə elədik. Uşağın sinif yoldaşı onu çox sevdiyini, bacısını, rəfiqəsini itirdiyi üçün necə acı çəkdiyini sosial şəbəkədə yazmışdı. Rus dilində təbii ki. Bizim şanlı mətbuatın şanlı nümayəndələri bağlıq evzən belə qoymuşdu: "Ölən qızın rəfiqəsi danışdı: "...Onu sevirdim..." Sonra da mediada bu intiharı arxasında çirkin-çirkin cinsi orientasiya söhbəti edildi. Rus dilini bilməyən, bilmədiyini halda öləni yeniyetməyə belə şər atmağa, sırf oxucu toplamaq üçün ucuz başlıq seçməyə qədər gedən mediada biz bir manısların söyüş söyməsini niyə böyüdək axı?

Söyüş bəzən hansısa söz, söz birləşməsi deyil. Davranışdır söyüş, mövqedir, mövqesizlik, prinsiplərə təcürmək, insanlığı aşıqlamaq... Siyahını özünü artırın. Və ətrafınıza baxın. Bütün bunları kim edirsə, söyüşçül də məhz odur...

Nəqliyyat Nazirliyi Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə birləşdirildikdən sonra illərlə adı korrupsiya cinayətlərində hallanan Arif Əsgərov da nazir müavini postunu itirdi. Həmin günlərdə belə xəbərlər gəzirdi ki, sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun müavini olmuş Arif Əsgərovun "kitabı" bağlandı, onu həbs edəcəklər. Amma bu iddialar özünü doğrultmadı, nə Ziya Məmmədova, nə də onun müavini Arif Əsgərova "gözün üstə qaşın var" deyən olmadı. Arif Əsgərov "fenomeni"nin mahiyyəti nədir? Onu həbsdən, ən azı dindirmədən kənar saxlayan nədir?

Arif Əsgərov 2004-2015-ci illərdə "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (QSC) sədri vəzifəsində çalışıb. Həmin müddətdə adı dəfələrlə ən müxtəlif rüşvət və korrupsiya qalmaqlarına qarşı. Onun başı üzərində həbs təhlükəsi 2013-cü ildə real görünürdü. Həmin il QSC-də külli miqdarda, daha dəqiq desək, 48 milyonluq yeyinti faktı aşkarlandı, Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin əməkdaşları QSC-nin marketing şöbəsinin reisi Arif Əsgərovun baldızı oğlu Rahib Hüseynovu həbs etdilər. R.Hüseynov 48 milyon manat dövlət əmlakını mənimləməkdə ittiham olunurdu. Az sonra məlum oldu ki, R.Hüseynovu qabağa verib həbs etdirən də A.Əsgərovun özü olub. O, bu yolla oğlu, "Liman Group" şirkətinin rəhbəri Elnar Əsgərovu məsuliyyətdən kənar saxlamağı bacardı. Həmin günlərdə Arif Əsgərovun istintaqa çağırılması haqda xəbərlər bir-birini əvəzləyirdi. Lakin A.Əsgərov üzə çıxdı və dedi ki, onu bu iş üzrə istintaqa çağırmağı. Sabiq nazir müavini baldızı oğlu Rahib Hüseynovun 48 milyonluq mənimləmədə ittiham olunaraq həbs edilməsinə də münasibət bildirmişdi. Demişdi ki, istintaq gedir. İstintaq məsələ ilə bağlı öz sözünü deyəcək: "Mən nə deyə bilərəm ki? İstintaqda adı gedən şəxs mənim qohumumdur. Amma bu məsələnin mənə heç bir aidiyyəti yoxdur".

Bu qalmaqalı olayla bağlı istintaq getdiyini günlərdə İsveç məhkəməsi Kanadanın beynəlxalq nəqliyyat infrastrukturunu şirkəti olan "Bombardier"-in bu ölkədəki törəmə şirkəti "Bombardier Transportatiion"-un Rusiya vətəndaşı olan əməkdaşını həbs etdi. "Bombardier" şirkətinin bir neçə top-menecerinin "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC ilə 2013-cü ildə bağlanmış müqaviləyə görə Azərbaycanın vəzifəli şəxslərinə 56 milyon dollar yeyinti ötürülməsinə dair sövdələşmədə iştirak etdikləri üzə çıxdı.

Bu dəfə də yeyinti qalmaqalında mərkəzi fiqur kimi Arif Əsgərovun adı hallanırdı. Söhbət "Bombardier"-lə Bakı-Böyük Kəşik dəmir yolu xəttinin siqnal sisteminin modernləşdirilməsi ilə bağlı 2013-cü ildə imzalanmış müqavilədən gəlirdi. Müqaviləyə əsasən şirkət uzunluğu 503 km olan dəmir yolunda "Interfilo 200" siqnal sistemlərini quraşdırmalıdır.

Müqavilə imzalanarkən "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC Nəqliyyat Nazirliyinin tərkibində idi və bu struktura Arif Əsgərov rəhbərlik edirdi. Həbs olunan Yevgeni Pavlo-

Arif Əsgərovun korrupsiya əməlləri təzədən istintaq edilə bilər

Azərbaycanın adını beynəlxalq aləmdə maxinasıya qalmaqalına bulaşdıran sabiq nazir müavininin "məhşər ayağı"na çəkilməsi zərurəti var

Arif Əsgərov "sudan quru çıxmağı" bacaran sabiq məmur imici qazanıb. O, özü ilə bərabər övladlarını da korrupsiya burulğanlarından kənar tutmağı bacarıb. Oğlu Rahib Hüseynovun adı qarışan cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi bir qədər əvvəl başa çatıb. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə hakim Rəşad Abdulovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə Arif Əsgərovun baldızı oğlu Rahib Hüseynov təqsirli qismində müttəhimlər kürsüsünə çıxarılmışdı. R.Hüseynovun anası Lətifə Hüseynova deyirdi ki, hakim qarşı tərəfin maraqlarına uyğun hərəkət edir, Arif Əsgərovun oğlunun əvəzinə onun oğlunu ittiham edirlər. Tələb edirdi ki, vəkillərin təqdim etdikləri əsaslı vəsatətlər araşdırılsın, mühasibatlıq sənədlərinə baxış keçirilsin, müvafiq qərarlar qəbul olunsun.

Rahib Hüseynov 2018-ci ilin dekabrında külli miqdarda dələduzluqda təqsirli bilinərək 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. İttihama görə, iş üzrə zərərçəkən şəxslərə 4 milyon 300 min manat zərər vurulub. O, zərərçəkənləri "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-yə yataq dəstləri gətirmək adı ilə aldatmaqda ittiham ediləndə, deyir ki, pullar xalası oğlu Elnar Əsgərov tərəfindən alınıb, o, sadəcə alınan pulların qeyri-rəsmi qeydiyyatını aparıb. İş üzrə zərərçəkənlər Emin Məmmədovun, Qoşqar

edib. R.Hüseynov 2013-cü ildən həbs edilməzdən öncəyə qədər həmin kitablarda Elnar Əsgərovun görülən işləri, alınan məbləğlərlə bağlı qeydləri yazıb. Rahib Hüseynov həmin 5 kitabda ayrı-ayrı şəxslərdən aldığı, iş üçün ayrılan milyonları qeyd edib. Kitablarda xeyli sayda vəzifəli şəxslərin adının keçdiyi məlum olub, qeyd edilən məbləğlər 20-25 milyondur. Vəzifəli şəxslərin yaxınlarından alınan pullarla Arif Əsgərovun oğlu dəmir yolu üçün xaricdən avadanlıqlar alaraq dövlətə baha qiymətə satıb. Qazancdan iş pul aldığı şəxslərə də faiz verib. Məlum olub ki, kitablarda adı keçən həmin şəxslər Arif Əsgərovun oğlu Elnar Əsgərova verdikləri pullar qarşılığında xeyli qazanc əldə ediblər. Rahib Hüseynov məhkəmədə döndə-döndə vurğulayıb ki, o, Elnar Əsgərovun tapşırığı, birbaşa iştirakı ilə pulların alınması və aylıq faizlərin verilməsinə, qara mühasibatlıq işinə nəzarət edib. Rahib Hüseynovun qardaşı Emil Hüseynov da Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 9 il cəza alıb. Həmin cinayət işində də Elnar Əsgərovun adı hallanırdı. Emin Hüseynov da pulları xalası oğlu Elnar Əsgərova verdiyinə israr edirdi. Elnar Əsgərovun adı hər iki xalası oğlunun işində şahid kimi keçib.

Göründüyü kimi, Arif Əsgərov vəzifədə olarkən adı böyük korrupsiya qalmaqlarında keçib, büdcənin dağıdılması, millət pullarının talan edilməsi, həm də Azərbaycanın adının beynəlxalq aləmdə korrupsiya mövzusunda hallanmasına yol açan hərəkətlər edib. İndi əsas suallardan biri də budur: hüquq-mühafizə orqanları bu qədər faktlardan sonra hüquq-məhkəmə sisteminə islahatların fonunda A.Əsgərovla bağlı hərəkətə keçəcəklərmi? Ayağında bu qədər yeyinti olan bir məmur ölkənin adını rəsmən biabır edirsə, cinayətə bərabər əməl törədirsə, o, niyə cəzasız qalır?

□ E.HÜSEYNOV,
"Yeni Müsavat"

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamına salınması ilə bağlı növbəti görüşü ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr ölkələrindən biri olan Rusiyanın paytaxtı Moskvada keçiriləcək. Moskva görüşünə Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun da qatılacağı gözlənilir. Hazırda görüşün tarixi ilə bağlı danışıqlar aparılır.

İqor Pankratenko

Xatırladaq ki, Azərbaycan və Ermənistan rəhbərlərinin son Vyana görüşündə iki ölkə xarici siyasət başçıları səviyyəsində danışıqları davam etdirmək qərarına alınıb. Ancaq Vyana müzakirələri bitər-bitməz, işğalçı ölkənin müdafiə naziri David Tonoyan ABŞ-dan tərxiatçı bəyanat səsləndirib, Azərbaycanı yeni torpaq işğalı ilə hədələyib. Üstəlik, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Tonoyanı müdafiə edib.

Doğrudur, Bakıdan bu bəyanata artıqlaması ilə cavab verilib. Ancaq erməni tərəfinin belə radikal və davakar ritoriki

kası fonunda sülh danışıqlarının davamı məntiqli görünür. Bununla belə, sülhə kövrək ümidlər hələ ki tam itməyib.

*****

"Bir tərəfdən anlaşılındır ki, bu bəyanat daxili auditoriyaya hesablanıb. Ermənistan dərk etməlidir ki, sən 30 ildir əlaqələrin pis olan qonşu ilə münasibətləri normallaşdırmağa cəhd etməlisən. Ermənilər deyirlər ki, diaspora bizə kömək edəcək. Hansı diaspor pul verib sizə? Hansı diaspor nümayəndəsi Ermənistana köçüb? Deməli, etibar yoxdur".

BMT baş katibi Ermənistan prezidenti ilə Qarabağdan danışdı

Ermənistan prezidenti Armen Sarkisyan Əmmanda keçirilən Ümumdünya İqtisadi Forumu çərçivəsində BMT Baş katibi Antonio Guterres ilə görüşüb. Bu barədə Ermənistan prezidentinin mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Bildirilir ki, görüş zamanı tərəflər Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında 29 mart tarixində Vyanada aparılan danışıqları müzakirə ediblər. "Ermənistan prezidenti Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün BMT-nin, beynəlxalq mandatı olan yeganə format kimi ATƏT-in Minsk Qrupuna dəstək verməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb. Sarkisyan və BMT baş katibi Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın görüşünü alqışlayıblar və münaqişənin sülh yolu ilə həllinin alternativini olmadığını qeyd ediblər", - deyər prezidentin mətbuat xidmətinin məlumatında deyilir.

Görüşdə BMT və onun strukturları çərçivəsində əməkdaşlığın perspektivləri barədə də fikir mübadiləsi aparılıb.

Xatırladaq ki, İlham Əliyev və Nikol Paşinyan martın 29-da Vyanada Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üzrə ilk rəsmi görüş keçiriblər.

Bakının "B planı", hərbi

nazirinin müharibə anonsu

Qarabağ konfliktinin dinc həll yolu imkanları tükənir; rusiyalı şərqşünas-tarixçi: "Dünya ictimaiyyəti İrəvanın avantüralarını dəstəkləmək niyyətində deyil..."

Bu sözləri xarici işlər naziri Elmar Məmmədov erməni həmkarı Zoqrab Mnatsakanyanla qarşıdakı Moskva görüşü ərafında söyləyib. Nazir hesab edir ki, məhz erməni xalqını sülhə hazırlamaq lazımdır.

"Ermənilər deyir ki, ərəzi əvəzinə sülh Ermənistan üçün qəbul edilməzdir. Hesab edirəm ki, bu, düzgün yanaşma deyil. Yaxşı, onda sülh qarşısında çiçəklənmə düşünün. Ermənistan 30 il qonşu ilə münaqişədən nə əldə edib? Onun vətəndaşlarına bunun nə faydası olub, görsən? Ölkədə yoxsulluq səviyyəsi 40 faizdən yuxarı, perspektiv görünür, demografik vəziyyət fəlakət həddində, ən ağıllı kim varsa, baş götürüb qaçır... Azərbaycanla münasibətləri normalaşdırmadan erməni xalqının gələcəyi yoxdur", - deyər o, haqlı olaraq qeyd edib.

Bununla belə, Azərbaycan XİN rəhbərinin nəzərincə, son Vyana görüşü münaqişənin sülh yolu ilə həllinin çətinliklə də olsa, mümkünlüyünü göstərib. Əks halda, yəni sülh danışıqlarının, atəşkəs rejiminin süni şəkildə uzadılması halında, əlbəttə ki, müharibə qaçılmazdır - gec ya tez. 3 il öncə işğalçı erməni qüvvələrinin təmas xəttində törətdikləri təxribata cavab olaraq baş vermiş "4 günlük aprel" müharibəsi bu xüsusda Ermənistanı ciddi xəbərdarlıq olmalıdır.

*****

"Aprel müharibəsi oyunçulardan birinin avantürist hərəkətləri fonunda regional təhlükəsizliyin nə dərəcədə kövrək olduğunu əyani nümayiş etdirdi". "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu sözləri rusiyalı şərqşünas-tarixçi İqor Pankratenko deyib.

"Üstəlik, aydın oldu ki, Azərbaycan-erməni konfliktinin illər ötdükce paslanmır, yalnız daha təhlükəli olur. Bakı növbəti dəfə əmin oldu ki, Azərbaycanın və regionun təhlükəsizliyinin təminatçısı onun özünün hərbi potensialının möhkəmlənməsidir - hansı hərbi qüdrət ki, erməni təcavüzünü qeyri-mümkün edir. İrəvana gəlincə, ümid edirəm ki, onun üçün iki məqam artıq aydın olmalıdır. Birincisi, Bakıya qarşı onun heç bir blitzkriegi (illdirimsürətli müharibə - red.) prinsip etibarilə mümkün deyil. İkincisi, beynəlxalq səviyyədə "Azərbaycanın aqressiyasına qarşı özünümüdafiə" nağılları artıq keçmir və dünya ictimaiyyəti İrəvanın avantüralarını bir çox səbəblərdən əsla dəstəkləmək niyyətində deyil", - deyər o qeyd edib.

Bununla belə, tarixçi-şərqşünasa görə, hər iki münaqişə tərəfi özləri üçün belə bir ümumi nəticə çıxarmalıdır: "Mənim fikrimcə, bu da ondan ibarətdir ki, işğal altındaki ərəzilər məsələsinin hər hansı şəkildə həlli üçün

həmin o "dünya ictimaiyyəti" və özünü tərəflərdən hər hansı birinin müttəfiqləri kimi göstərən dövlətlər əsla hansısa ciddi addım atmaq fikrində deyil. Onlardan ötrü bu, heç də birinci dərəcəli problem deyil. Onlar Dağlıq Qarabağ məsələsini həll etməyi yox, dondurmağı üstün tuturlar. O ümidlə ki, hər şey hansısa formada öz-özlüyündə "sakitləşəcək". Əlbəttə ki, bu, dəvəquşu mövqeyidir. Ancaq reallıqda mövcud olan budur və hələlik başqa yanaşmalar nəzərdən keçirilmir".

*****

İstənilən halda Azərbaycan Qarabağ məsələsinin həlli üçün "B variantı" - torpaqların güc yolu ilə azad edilməsi variantını həmişə gündəmində saxlayır. Bunu keçən həftəso-nu Müdafiə Nazirliyinin Mərkəzi Komanda Məntəqəsində müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi ilə keçirilən xidməti müşavirə bir daha təsdiqləyir. Müdafiə nazirinin müavinləri, qoşun növləri komandanları, nazirliyin baş idarə, idarə və xidmət rəisləri, birlik komandirlərinin iştirakı ilə keçirilən müşavirəyə videobağlantı vasitəsilə birləşmə komandirləri və digər məsul zabitlər də cəlb olunub.

Azərbaycan prezidenti, Si-lahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin hərbi hissələrə səfərlərini və aprel

döyüşlərinin nəticələri ilə bağlı səsləndirdiyi fikirləri xatırladan müdafiə naziri ordu qarşısında qoyulan son tapşırıqları müşavirə iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb. O, döyüş hazırlığı planına uyğun olaraq, xüsusilə gecə vaxtı, döyüş şəraitinə, real ərəziyə uyğun keçirilən təlim və məşqlərin intensivliyinin artırılması, şəxsi heyətin döyüş hazırlığı səviyyəsinin, bölmələrin döyüş qabiliyyətinin yüksəldilməsi, birlik və birləşmələrin silah, döyüş və xüsusi texnikasının yay mövsümündə istismar rejiminə keçidində hazırlığın təşkili ilə bağlı müvafiq vəzifəli şəxslərə tapşırıqlar verib.

Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin son zamanlar səsləndirdiyi məsuliyyətsiz çıxışlarına toxunan Zakir Həsənov bunun cəbhə xəttində gərginliyin artmasına səbəb olduğunu qeyd edib. Müdafiə naziri plana uyğun olaraq keçirilən bütün təlimlərin genişmiqyaslı hücum əməliyyatlarının aparılması məqsədinə xidmət etdiyini bildirib. O, bütün səviyyələrdən olan komandir və rəis heyətinə düşmənin fəaliyyətinin daim müşahidə edilməsi, hərəkətinin nəzarətdə saxlanılması, onun törədə biləcəyi istənilən təxribata qətiyyətli cavab vermələri və hər an aktiv döyüş əməliyyatlarının başlanmasına hazır olmaları barədə konkret göstərişlər verib.

Türkiyədə martın 31-də keçirilən bələdiyyə seçkiləri ilə bağlı proses səngimək bilmir. Hakim AK Parti ilə ana müxalifət sayılan CHP arasında "İstanbul fəthi" uğrunda mübarizə qızışır. Ölkənin ən böyük şəhərində seçkilərdə qanun pozuntularının olması ilə bağlı AKP iqtidarının şikayətinin ardından səsler yenidən sayılır.

Hazırkı vəziyyətlə bağlı son məlumatı mətbuatla bölüşən CHP sədrinin köməkçisi Muharrem Erkek deyib ki, bu ana qədər sandıqların 72 faizində səslerin təkrar sayımı bitib. Bu məlumatdan belə aydın olur ki, seçkilərdə qalib elan olunan CHP namizədi Əkrəm İmamoğlu AK Partinin iddiaçısı Binəli Yıldırımın 17.132 səs fərqi ilə qabaqlayır.

Amma bu da heç nə demək deyil. Belə ki, milyonlarla seçicisi olan İstanbulda 17 min səs elə də böyük fərq deyil. Nəticələr hər an dəyişə bilər.

Seçki prosesi ətrafında daha bir hadisə yaşanıb. Ə.İmamoğlu İstanbul Böyükşəhər Bələdiyyə sədri kimi Anıt qəbri ziyarət etdiyi üçün ona qarşı cinayət işi açılıb.

O, Türkiyə Cinayət Məcəlləsinin 262.1 maddəsi ilə (ictimai vəzifəni qanunsuz olaraq boynuna götürmək) ittiham olunur. Cinayət elanı ərizəsini Samsun Ədliyyəsinə aparən vəkil Elif Özgə Çankaya bu barədə məlumat verib. O bildirib ki, YSK seçki nəticələrini tam açıqlamamış 2 aprel tarixində Əkrəm İmamoğlu Anıt qəbir ziyarətində olmuş, İstanbul Böyükşəhər Bələdiyyə başçısı adıyla Anıt qəbir dəftərini imzalayıb. Buna görə Samsun Respublika Prokurorluğu cinayət işi açıb.

Ekspertlərin gədən proseslərlə bağlı mövqeləri müxtəliflik təşkil edir. İstanbul uğrunda yeni seçkilərin olub-olmayacağı müzakirələrin əsasını təşkil edir.

Politoloq Əhəd Məmmədli hər sürprizlərin yaşana biləcəyini ehtimal edir: "İstanbul böyük

"İstanbulun fəthi" sona yaxınlaşır - İmamoğlu, yoxsa Yıldırım...

Əhəd Məmmədli: "İstanbulda son sayılan səsə qədər..."

meqapolisdir və nəinki Türkiyənin yerləşdiyi tarixi, mənəvi, strateji, siyasi yerinə görə dünyanın mərkəzidir. Bu şəhər əsrlərdir dünyaya meydan oxuyan Osmanlı Türkiyəsinin paytaxtıdır. İstanbul qiyamət gününə qədər vacibliyini qoruyub saxlayacaq. Yeni seçkilərin olacağına inanmıram. İstanbulda səslerin sona qədər sayılmasına imkan verilərsə, Türkiyə tarixinin son baş naziri Binəli Yıldırım qalib gələcək. Bu olan təqdirdə müxalifət xaricdəki havadarlarının tapşırığı, dəstəyi-

ni alaraq ölkəni qarışdırmağa çalışacaq. Artıq bunun siqnallarını almağadayıq. İstanbulun nəticələri rəsmi elan edilməmiş müxalifətin namizədi Anıt qəbirdə rəsmi törənlə qarşılanır. Bu, bir provakasiyadır. Hökumət və ordu daxilində bu provakasiyaya yol verənlər, iştirak edənlər dərhal araşdırılıb, cəzalandırılmalıdır. İstanbul uğrunda seçkilər həmişə belə gərgin olur. Xatırlayırsızsa, referendumda İstanbulda "xeyr" çıxdı. Prezident seçkilərində isə İstanbulda "Cümhuriyyət"

qalib gəldi. İndi bələdiyyə seçkilərində də İstanbul uğrunda gərgin mübarizə gedir. Son illərdə bütün növ seçkilərdə İstanbul, Ankara, Antalya iqtidardan-müxalifətə, müxalifətdən-iqtidara keçir. Bunun səbəbləri kimi biz xaricdən gələn iqtisadi təzyiqləri, lirəyə bilərəkdən edilən hücumları da göstərə bilərik. İstanbulda CHP-nin hələlik irəliləməsinin səbəbi Səadət Partiyası oldu. Səadətın 1%-dən bir az çox yığması AKP-nin elektoratından alınan səslerdir. Ankarada isə CHP

HDP-nin hesabına qalib gəldi. İstanbulda AK Parti üzvlərinin məntəqələrdə passivliyi, bəzi yerlərdə ümumiyyətlə olmamasının günahı da çox oldu, hakim partiyanın Türkiyənin ən böyük şəhərində geri qalmasında. Son nəticələr Binəli Yıldırımın xeyrinə olsa, qardaş ölkədə Gezi olayları, hətta Venesuela ssenarisinin təkrarlanması cəhdləri ola bilər. Lakin əminəm ki, türk dövləti bütün sabotajların, provakasiyaların, xain saldırlarının qarşısını bu dəfə də yerində alacaq. Əksinə, bütün bu baş verənlər demokratiyanın ən yüksək səviyyədə göstəricisidir. Görün Türkiyədə demokratiya nə qədər üstün səviyyədədir ki, hər səs uğrunda mübarizə gedir. Türkiyə bəlkə dünyanın yeganə ölkəsidir ki, orada səsleri iqtidar deyil müxalifət

baş verməyib. Ona görə hər kəs sakitcə səslerin sayılmasının sonunu gözləyib, ədalətli nəticə ilə razılaşmalıdır".

Politoloq onu da qeyd etdi ki, Türkiyədə seçkilər dünyanın ən nəhəng demokratiyası ABŞ-dən daha şəffaf keçirilir: "Ortada saxtakarlıq var və kimliyindən asılı olmayaraq bu saxtakarlıqda iştirak edənlər məsuliyyətə cəlb edilə bilər. Qəribə dairələrə Türkiyənin daxili işlərinə qarşımağa bəhanə lazımdır. İmamoğlu olmasın başqası olsun, imperalist sionist qüvvələr onsuz da Türkiyəyə yönəlik öz mərkəzi planlarını əsirgəməyəcəklər. Lakin bütün olanlara rəğmən əminliklə söyləyə bilərəm ki, türk dövləti güclüdür, daha da güclənir və daxildən və xaricdən bütün hücumların, xain planların qarşısını indiyə qədər necə alıb-

sa, yenə də alacaq. Gələn seçkilər 4 ildən sonra olacaq. Bu müddətdə "Cümhuriyyət"nin siyasi, iqtisadi, hərbi yəndə hədəflərə çatmaq, olan əskiklikləri düzəltmək üçün vaxtı olacaq. Düşmənləri də qorxudan məhz budur. Ona görə də bu bələdiyyə seçkilərinə son şans kimi baxılır. İstanbulda ixtilaf, fitnə, qarşıdurma yaratmaq cəhdləri ola bilər. CHP-HDP-Səadət-FETÖ-DA-İŞ-PPK və AK Partiyadan küsənlər də xarici qüvvələr tərəfindən istifadə edilə bilər. Bunun qarşısında "Cümhuriyyət"-Xalq birliyi durur. Türkiyəmiz bu bələdiyyə sınağından da çıxacaq və gələn 4 ildə çox işlər görülməyəcək, HDP-PPK-FETÖ kökündən tamamilə məhv ediləcək. Rəcəb Tayyib Ərdoğan-Dövlət Başçılı birliyi qardaş ölkəni qırmızı almaya doğru daha da yaxınlaşdıracaq..."

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Ukrayna kritik seçim ərafəsində: Poroşenko, yoxsa Zelenski...

Politoloq: "Qərb və ya Rusiya, hansı güclü olsa, qalib də onun nümayəndəsi olacaq..."

Ukraynada prezident seçkiləri ilə bağlı gərgin proses davam edir. Martın 31-də keçirilən ilk seçkilərdən sonra qalib müəyyən olunmadığı üçün ikinci tur aprelin 21-də baş tutacaq. Bu turda hazırkı prezident Pyotr Poroşenko ilə şoumen Vladimir Zelenski yarışacaq.

Qəfil ortaya çıxan və əsas rəqib sayılan Zelenski Poroşenkodan 15%-ə yaxın çox səs yığıb. Bu da Ukraynada Gürcüstan ssenarisinin təkrarlana biləcəyini gündəm edib. Belə ki, ötən ilin oktyabrında Gürcüstanda keçirilən seçkilərin ilk turunda "Vahid Milli Hərəkət" partiyasının namizədi Qriqol Vaşadze rəqibi, hakim "Gürcü arzusu" blokunun dəstəklədiyi bitərəf namizəd Salome Zurbəşvilidən 7% çox və 11% yığan digər müxalif namizədin onu dəstəkləməsinə baxmayaraq ikinci turda 20% səs fərqi ilə məğlub olmuşdu. İndi də Poroşenkunun belə bir fərq atma şanslarının olduğu bildirilir.

Aprelin 19-da hər iki iddiaçı arasında yüz minlərlə insanın iştirakı ilə meydana debat keçiriləcək. Ekspertlər bu debatın seçki-

lərin nəticələrinə ciddi təsir edə biləcəyini düşünür. Onun üçün də hər iki namizədin ciddi şəkildə aprelin 19-na hazırlaşacağını düşünmək olar.

Əsas diqqətlər ilk turda 13% səs alan Yuliya Timoşenko ilə

11% yığan deputat Yuri Boykanın üzərində cəmləşib. Bu iki şəxsin seçiminin Ukrayna prezidentinin müəyyənlişməsində ciddi rol oynayacağı şübhəsizdir. Hələ ki, onlardan heç biri seçimini açıqlamayıb. Siyasi bazarlığın getdiyi

bir faktdır. Çünki adlarını çəkdiyimiz şəxslərdən hər birinin Ukraynanın baş naziri olmaq şansları böyükdür. Bu baxımdan onlar səslerini ucuz satmayacaqlar.

Ukrayna prezidentliyi uğrunda Rusiya-Qərb qarşıdurmasının

yaşanacağı mütləqdir. Bu amil də seçkinin nəticələrinə ciddi təsir edə bilər. Çünki birlikdə 24%-dən çox səs toplayan Timoşenko və Boyka ruspərest siyasətçilər sayılır. Bu baxımdan qərbyemilliyə siyasətçi sayılan Poroşenkunun şansları hələ də rus və ya amerikanpərest siyasətçi olduğu dəqiqləşməyən şoumen qarşısında az görünür.

Beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Əziz Əlibəyli Ukraynanın artıq nəfəs almağa ehtiyacının olduğunu vurğuladı: "Zelenski sürpriz idimi? Məncə, deyil, dünyanın tarixində belə sürprizlər çoxdur. Sadəcə, bu adamın parlamaşının arxasında ciddi bir siyasi texnologiya dayanır. Hansı ki, o, hazırkı prezident Poroşenkoda yoxdur. "Şokolad kralı"nın hakimiyyəti dövründə adı rüşvət və sui-istifadədə hallanır. Heç bir formada stabilləşməyən Ukraynanın nəfəs almağa ehtiyacı var. Rusiya ilə davam edən münaqişə və daha böyük miqyasda baxanda Qərblə Rusiya ixtilafının qurbanı olaraq, bölünən ölkə ortada qalır. Narıncı inqilab respublikasına Qərb də istənilən formada sahib çıxma bilmir. Üstəgəl, gündən artan Rusiya xiffəti və bununla müşayiət edilən informasiya müharibəsinin gücü... Belə bir anda siyasi çirkəbə bulaşmamış, ekrandan serial vasitəsi ilə məşhurluq oynayan komik aktyor Ze-

lenski göyden düşən alma kimidir. Ən nəhayət, onun arxasındakı Rusiya gücü də artıq ilk turda buyuzunu göstərə bildi. Poroşenkunun rəqibinin nə qədər ciddi olduğu aşkar edildi. Poroşenko qalib gələ bilər. Amma ehtimal o qədər də çox deyil. Onun qalib gəlməsini şərtləndirən amillər keçmiş müttəfiqlərinin texniki olaraq razılaşmasından sonra mümkün ola bilər".

Siyasi şərhçi Ukraynada Gürcüstan ssenarisinin yaşana biləcəyini də istisna etmir: "Gürcüstanla Ukrayna arasında oxşarlıq çoxdur. Hər iki ölkə Rusiya ilə Qərb arasındakı ziddiyyətlərin ortasında qalır. Ona görə seçkilər siyasi həyatı şəkilləndirir. Hər iki ölkədə təxminən 15 il bundan qabaq dinc inqilab baş verib. Nəticədə Rusiya tərəfindən dəstəklənən şəxslər hakimiyyəti itirib. Amma illər sonra xalq bunun "cəzası"nı çəkib. Gürcüstanda İvanaşvili, Ukraynada Yanukoviç bunun nümunəsidir. Sadəcə görünən odur ki, bu dəfə də Ukrayna seçkilərinin əhəmiyyəti ölkə çərçivəsindən çoxdan çıxıb və iki böyük dünya gücü arasında növbəti hesablaşma meydana ola bilər. Qərb və ya Rusiya, hansı güclü olsa, qalib də onun nümayəndəsi olacaq. Artıq Ukrayna kimi inkişaf etmək istəyən ölkələrin taleyini təəssüf ki, xalq özü həll edə bilmir. Seçkilərdə Rusiya yönəlmiş prezident seçilməsi Avropada Baltikyanı dövlətlərdən sonra artan Rusiya təsirini Polşada, Cənubi Qafqazda daha çox hiss etdirəcək".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Gürcüstanda dini etiqad azadlığından istifadə edərək həqiqi hərbi xidmətdən boyun qaçıran vətəndaşlar üçün alternativ xidmət sahələri yaradıla bilər. Bunu Gürcüstanın müdafiə naziri Levan İzoriya parlamentdəki çıxışında deyib.

Nazir bildirib ki, bəzi insanların özlərini din xadimi kimi təqdim edərək həqiqi hərbi xidmətdən boyun qaçırmaları hallarına dünyanın əksər ölkələrində rast gəlinir. Lakin insanlar din xadimi olduğunu sübut etməlidirlər. Yalnız onların həqiqətən də din xadimi olduqları sübuta yetirildikdən sonra bu barədə müvafiq qərar verilməlidir.

L.İzoriya deyib ki, din xadimləri üçün də alternativ xidmət növləri yaradılmalıdır ki, onlar da vətən qarşısında hərbi borcu yerinə yetirə bilsinlər. Lakin bu, könüllük prinsipinə əsaslanmalı və heç bir dini ayrı-seçkiliyə səbəb olmamalıdır.

Qeyd edək ki, son vaxtlar Gürcüstanda bəzi siyasətçilərin pravoslav dininə sityaş etməyən din xadimlərinin həqiqi hərbi xidmətə çağırılması barədə çıxışları və bununla əlaqədar qanun layihəsi hazırlamaları cəmiyyətdə ciddi etirazlara səbəb olub. Ölkədəki İslam, katolik, yəhudi və digər dini icmaların nümayəndələri bu təklifə ciddi etiraz edir, bunu dini ayrı-seçkiliyin nümunəsi kimi qiymətləndirirlər.

Bəs görəsən, ölkəmizdə də din xadimləri üçün alternativ xidmət növünün yaradılmasına ehtiyac varmı? Yoxsa əhalinin böyük əksəriyyətinin inancı olan İslam dini vətən, millət, torpaq uğrunda döyüşməkdə, xidmət etməkdə heç kimə ayrı-seçkilik tanımır?

"Yeni Müsavat"ın sualını cavablandıran Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa bildirdi ki, bizim dinimizdə görə, hərbi xidmətə getməyi qadağan edən bir qayda yoxdur: "Qanunvericilikdə yalnız

Azərbaycanda dindarlar üçün alternativ hərbi xidmətə ehtiyac yoxdur

Fazil Mustafa: "Dinimizdə hərbi xidmətə getməyi qadağan edən bir qayda mövcud deyil"

"Əjdərbəy" məscidinin axundu: "Əsgərlər arasında dindarlar da olmalıdır"

xəstəliyi və əqli problemləri olan insanların hərbi xidmətdən azad edilməsi nəzərdə tutulub. Ancaq qalan bütün sağlam insanlar hərbi xidmətə getməlidirlər. İnanca, dinə görə, kiminsə hərbi xidmətdən azad edilməsi kimi bir qayda yoxdur. Avropa Şurasının tələbləri çərçivəsində "Alternativ xidmət haqqında qanun"un qəbul edilməsi nəzərdə tutulsa da, müharibə şəraitində olduğumuz görə bu qanunu da qəbul etməmişik. Bizdə dindarların, din xadimlərinin hərbi xidmət keçməsi onların inancına hansısa formada mənfi təsir göstərmir. Ola bilər ki, Gürcüstanda din xadimləri adam öldürməmək, kimə xəsarət yetirməmək kimi qaydaları və bunu əsas götürüb hərbi xidmətə getməkdən imtina edirlər. Buna görə də, onlar üçün alternativ xidmətin təşkil olunması nəzərdə tutulur. Bizdə bu kateqoriyadan olan insanlar varsa da, çox azdır. Çünki əsasən müsəlmanlıqdan kənar icmaların

arasında belə tələblər ola bilər". Deputatın fikrincə, qanun olmadıq üçün ölkəmizdə bu məsələnin üzərində dayanmağa ehtiyac yoxdur: "Bunun üçün "Alternativ xidmət haqqında qanun"un qəbul edilməlidir. Bu da məqsəduyğun sayılır. Hər kəs inancını bəhanə edib hərbi xidmətdən imtina edə bilər. Yalnız müharibə qurtarıqdan sonra buna getmək olar, ancaq indiki şərtlərdə vacib deyil. Din xadimi də bütün insanlar kimi vətənin şərəfini qorumağa borcludur. Burada hər hansı şəraitdə qəsdən adam öldürməkdən söhbət getmir, vətəni işğal edən düşməni öldürmək heç bir dindar insan üçün qadağan edilə bilməz. O zaman gərək din xadimi ölkəsini tərk edib başqa ölkəyə köçsün və ya gedib mağarada yaşasın, bir vətən anlayışına sahib olmasın. Əksinə, din xadimi daha çox vətənpərvər olmalıdır, vətənin qorunması üçün qarşıya qoyulan tələblərə hamıdan daha çox fədakarlıqna yanaşmalıdır".

"Əjdərbəy" məscidinin axundu Hacı İlham Rəsulov da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycanda din xadimləri üçün belə bir alternativ xidmət yaradılmasına ehtiyac

yoxdur: "Ölkəmizdə din dövlətdən ayrı olsa da, din xadimləri hər zaman dövlətin qayğısına

qalıblar. Biz özümüz də dəfələrlə döyüş bölgələrinə gedib xütbələr demişik, əsgərlərimizi ruhlandırırıq. Əsgərlərin arasında dindarlar, din xadimləri də olmalıdır. Onları təcrid edib ayrı yere salmaq olmaz. İstər ruhani olsun, istərsə də qeyri-ruhani, hamımız vətəndaşdır. Hər birimiz Azərbaycan dövlətinin keşiyində dayanmalıyıq. Hamımız insanıq, ayrı-seçkilik etmək lazım deyil. Dindarları təcrid etməyə ehtiyac yoxdur, bu, mümkün deyil".

□ Nərgiz LİFTİYEVA, "Yeni Müsavat"

AZAL reyslərini İstanbulun bu hava limanına həyata keçirəcək

"Atatürk" hava limanının bağlanması ilə əlaqədar olaraq dündən etibarən AZAL istiqaməti üzrə bütün reysləri yeni hava limanına ("Istanbul New Airport") həyata keçirir.

2019-cu ilin yay uçuş cədvəli (31 martdan - 26 oktyabrədək) çərçivəsində "Azərbaycan Hava Yolları" Bakı-İstanbul-Bakı marşrutu üzrə gündə üç reys, 1 may tarixindən 6 oktyabr tarixinədək isə gündə dörd reys həyata keçirəcək.

Yeni hava limanı İstanbulun Avropa hissəsinin Arnavutköy bölgəsində, şəhərin mərkəzindən 35 kilometr məsafədə yerləşir. Hava limanına gediş-gəliş bir neçə avtobus marşrutu ilə təmin edilir, 2020-ci ildə isə hava limanı ərazisində yeni metro stansiyasının açılması gözlənilir.

Biletləri artıq əldə etmiş transfer səmşinlər miniklə bağlı heç bir narahatılıqla üzləşməyəcəklər. Digər avişirkətlərin əvvəllər "Atatürk" hava limanına həyata keçirilən reysləri də İstanbulun yeni hava limanından yerinə yetirilməsi gözlənilir.

Qeyd edək ki, "Türkiyə Hava Yolları" da xaricə ilk səfərləri məhz Azərbaycan və Şimali Kiprə həyata keçirəcək.

"Bol su, oksigen, Günəş şüaları, qatıq, süd gündəlik qida rasionumuzun əsasını təşkil etməlidir" - diyetoloq

Artıq bir müddətdir ki, yaz mövsümünü yaşayırıq. Təbii ki, təbiətdə baş verən dəyişikliklər orqanizmə də təsirli ötürülür. Belə ki, qışda melatonin adlanan hormonun çoxalması səbəbindən serotonin, yəni xoşbəxtlik hormonu azalır.

Bu zaman isə insan daim yuxulu olur, bəzən depressiyaya düşür, passivləşir. Nəticədə kökəlməyə meyilli olur. Sanki passivləşmə baş verir. Nəticədə insan kökəlməyə meyilli olur. Ekspertlər qeyd edirlər ki, yaz mövsümündə insanların metabolizmində dəyişiklik olur. Belə olan halda düzgün qidalanmamaq insanlarda çəki artımı və ya digər problemlər yarada bilər.

Bəs yaz mövsümündə necə qidalanmalıyıq?

Mövzu ilə bağlı "Sağlam bəslən - Arıqla" və "Köklüyün sirri - Arıqlığın açarı" kitablarının müəllifi, diyetoloq Leyla Zülfüqarlı "Yeni Müsavat"a danışdı: "Təbiətdə baş verən dəyişikliklər kimi yaz mövsümündə də sağlamlığımızda dəyişiklik öz əksini tapmalıdır. Orqanizmin qışda tələb etdiyi vitaminlər ar-

tiq yaz mövsümünə görə dəyişməyə başlayır. Bu dövrdə mikrovitaminlərə daha çox ehtiyac yaranır. Bunları da əsasən yeni səbzə və meyvələrdən, göyertlərdən ala bilərik.

Bildiyiniz kimi, yaz mövsümündə bəzi insanlarda bir bahar sindromu, yorğunluq yaşanırsa ki, bu vitaminlərlə onu dəf etmək mümkündür. Məsələn,

vitamin D Günəşin şüaları ilə birgə çox böyük iş görə biləcək elementdir. Bu vitamin bədəndə sanki hormon kimi iş görür. Payız və qış mövsümündə Günəş şüalarını az gördüyümüz üçün D vitaminini ala bilmirik. Bunu yalnız çox az faizlər qidalardan əldə etmək olardı. Yaz mövsümündə D vitaminini qəbul etməklə artıq daha az yatacaq

və təbiətlə daha çox ünsiyyətdə olacağıq, nəticədə daha artıq oksigen alacağıq. Beləliklə yaz mövsümünün vacib elementləri bol su, oksigen, Günəş şüalarıdır. Bununla yanaşı, qatıq, süd gündəlik qida rasionumuzun əsasını təşkil etməlidir".

□ Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

Rusiyada azərbaycanlı ər arvadını döyüb öldürdü

Rusiyada 33 yaşlı azərbaycanlı qadın əri tərəfindən döyülüb. Musavat.com ONA-ya istinadən xəbər verir ki, qadının aldığı ağır xəsarətlər sonradan ölüminə səbəb olub.

Məlumatla görə, hadisə mart ayının sonlarında Rusiyanın Amur vilayətinin Xabarovsk şəhərində baş verib. Həmin şəhərdə yaşayan və əslən Masallı rayonunun Xallicallı kəndindən olan 1986-cı il təvəllüdü Quliyeva İlahə Balavər qızı həyat yoldaşı Quliyev Nazim Mahmud oğlu tərəfindən döyülərək öldürülüb. Bu barədə, mərhumun qardaşı Zamiq Mirzəyev məlumat verib.

Z.Mirzəyevin sözlərinə görə, bacısı döyüldükdən sonra martın 26-da, ölümündən bir neçə saat əvvəl şəkil çəkdirərək anasına göndərib. Ailəsi İ.Quliyevanın cansız bədənini aprelin 4-də təhvil alıb, məhkəmə tibb müayinəsindən sonra isə dünən axşam dəfn ediblər.

Faktla bağlı cinayət işinin başlanıldığı bildirilir.

Cənubi Koreyanın paytaxtı Seulda reklamlardan qurtulmaq mümkün deyil. Hara gedirsinizsə, plastik əməliyyatla bədən quruluşunuzu dəyişdirmənin lazımı gəldiyinə sizə inandırmağa çalışan reklamlarla qarşılaşsınız.

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı bu yazısında dünyada estetik cərrahiyyənin qadınlar arasında necə xəstəliyə çevrilməsi və bunun fəsadları barədə yazır. Cənubi Koreyadan tutmuş, Çinə, Yaponiyaya qədər estetik cərrahiyyə az qala qadınların hobbisi olub ki, bu da zaman-zaman problem kimi özünü göstərir. Bir-birinə bənzəyən qadınlar, uğursuz əməliyyat nəticəsində depressiya girenlər ordusu, xəstələr tərəfindən məhkəməyə verilən həkimlər və daha nələr. Günahkar daha çox kimlərdir?

Koreyada valideynlər qızlarına estetik əməliyyatı hədiyyə edirlər

Varlı Gangnam bölgəsində demək olar ki, hər divarda sizə bir estetik klinikasına yönləndirən reklamlar asılıb. Üz, sinə, bədən estetikası və yaşlanma ilə mübarizə sahəsində əməliyyatların reklamları ələmi başına götürüb. Qadınlara "sallanmış və boşalmış üzlerinizin, daha elastik və düzgün ölçülü hala gətiriləcəyi" vəd edilərkən, kişilərə də dördbucaq çənələrini yumşaltma əməliyyatı təklif edilir.

Amma onların arasında hər yağış yağanda çənəsinin ağrıməsindən şikayətlənənlər var. Sonradan anlamaq olur ki, burun əməliyyatı üçün gətirdiyi klinikada əslində çənəsinin dəyişdirilməsi lazım gəldiyinə inandırılmış, ya da bəlkə özü özünü inandırıb. Nəticə isə daha düzgün, amma ağır verən bir çənə olub.

Cənubi Koreyada ata-analar ərgən qızlarına "göz qapağı əməliyyatı" hədiyyə edir. Əməliyyatın məqsədi gənc qızların gözlərini daha da ön plana çıxarmaq, yəni daha az asiylə halına gətirməkdir. Koreyalıların gözləri bu qədər gözəlkən niyə buna ehtiyac duyurlar? Bu da bir başqa söhbətin mövzusu əslində.

Bizim düşündüyümüz bu sualın cavabı isə əslində belədir: "Xarici görünüşünüzün verdiyi güvən duyğusu pozitiv enerji yaradır. Bu da xoşbəxtliyin təməlini təşkil edir..."

Nəşərin ucundakı "xoşbəxtlik"

Amma problem xoşbəxtliyin gəlməməsindədir. İndi bir çox estetik əməliyyatlar çox pis nəticələr verir. Xəstələr, ya da daha doğrusu, estetika qurbanları üzlerini yenidən düzəldən, amma əslində xarabədən həkimləri məhkəməyə verirlər.

İndi bir çox estetik qurbanları əməliyyatdan sonra üzləri açıldığı zaman "Bu, bir insan üzü deyil. Canavarlardan və ya yadplanetlilərdən

Qadınların plastik əməliyyat çılgınlığı və... onları gözləyən ağır fəsadlar

Hər 10 qadıncıdan biri daha gözəl görünmək üçün bıçaq altına yatır, nəticə isə...; estetik əməliyyat qurbanlarının sayı artır

daha iyrenc" deyərək etiraz edirlər.

Problem həm də plastik əməliyyatların son dərəcə qazancılı hala gəlməsi ilə bir çox həkimlərin bu sahəyə yönəlməsidir. Onların arasında tibbin başqa sahələrində mütəxəssis olmuş və ya estetik cərrahiyyəni yetərincə öyrənmiş şəxslər insanlara vədlər verirlər.

Bəzi əməliyyatları isə xəyali həkimlərin həyata keçirdiyi iddia edilir. Məhkəməyə gələn bir işdə əməliyyatı həyata keçirəcəyi bildirilən cərrahın xəstə narkozla yatızdırıldığında əməliyyat otağından çıxdığı və işi başqa bir cərrahın təməllədiyi iddia edilir. Bundan başqa, estetik əməliyyatla baş tutan dəyişikliklə bağlı şəkillərdə də montaj edilirdi üzə çıxıb.

Cənubi Koreyada estetik əməliyyatlar Amerika və Avropada olduğundan daha ucuz qiymətə həyata keçirilsə də, son dərəcə qazancılı bir sahədir. Gangnamdakı böyük estetik mərkəzlərdən birində 30 dəqiqəlik asan bir əməliyyat olan "göz düzəltmə əməliyyatı" 1000 dollara həyata keçirilir. Bütün üzü çəkdirmə əməliyyatı isə 7 min dollardır.

Koreyanın qapı qonşusu Çin bənzər gözəlləşmə özləmlərinin artdığı çox böyük bir bazardır. "Joongang" qezetinin yazdığına görə, ötən il estetik əməliyyat etdirmək üçün Cənubi Koreyaya gələn xaricilərin üçdə ikisi, yeni 16 mindən artıq insan Çindəndir. Cənubi Koreya mətbuatı bəzi əməliyyatların son dərəcə böyük dəyişiklik yaratdığı və gömrük işçilərinin pasportdakı şəkillə o insanın eyni insan olduğuna inanmadığını yazır.

Amma film ulduzu qədər gözəlləşmək istəyən çinlilərin və cərrahın neştilə qızlarının görünüşünü düzəldəcəyini düşünən Cənubi Koreyalı ana-ataların məhkəmələrə qədər daşınan qorxunc bir hekayədən xəbərdar olmaları lazımdır.

Keçmiş bir gözəllik kralçası sinə böyütmə əməliyyatı etdirdi. Amma işlər tamamilə tərs getdi və silsilə infeksiyalardan sonra qadının bir döşü digərindən daha böyük hala gəldi. Pasiyent deyir ki, cərrahlar nəinki özlərini bu tibbi xətdən uzaq tutmur, eyni zamanda, "Bu əməliyyata ehtiyacın yox. Estetik əməliyyat asılılıq yaradır. Öncə gözünü düzəltməyə, sonra burnunu da düzəltməyə istəyəcəksən" deyərək xəbərdarlıq edilmədiyini deyir və aşağıdakını əlavə edir: "Həkimlər heç vaxt insana "sən bu halınla da gözəlsən" demirlər və səni estetik əməliyyata təhrik edirlər".

Gözəl olmaq uğruna burnunu itirdi

Londonun 28 yaşlı sakini Kandas Armstrong adlı bir xanım gözəl bədən və əzələ sahib olmaq istəyib. Bunun üçün o, steroid (kortizon tərkibli) dopinqləri qəbul etməyə başlayıb. Artıq o, Arnold Şvartsneger əzələlər sahibidir. Kişilər kimi bədənini tükənib, süd vəziləri yox olub. Hətta cinsiyyət

üzündə də müəyyən deformasiyalar yaranıb. Dopinq buraxsa da o, artıq əvvəlki qadın gözəlliyinə qovuşa bilmir.

Gələcək Kenə bənzəmək üçün plastik əməliyyatlara 430 min dollar pul xərcləyən Rodriqo Alves adlı braziliyalının sağlamlığı üçün ciddi təhlükə yaranıb. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, hazırda R.Alvesdə nekroz (dərinin ölməsi) xəstəliyinin əlamətləri özünü göstərir. Bu isə kişinin plastik əməliyyat etdirdiyi burnunu itirməsi ilə nəticələne bilər. 32 yaşlı britaniyalı 2004-cü ildən etibarən 42 plastik əməliyyat keçirib. Son əməliyyatını isə 2016-cı ilin fevralında keçirib ki, ondan bir müddət sonra da xəstəxanaya düşüb. Buna səbəb burnunda yaranan problem olub. Hazırda kişi çətinliklə nəfəs alır. Alvesin vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün britaniyalı həkimlərin nə edəcəyi sual altındadır.

Azərbaycanda isə 18 yaşlı tələbə də belə bir əməliyyatın qurbanı olub. Burnundan plastik əməliyyat olmaq istəyən Mürsəlova Leyla Namiq qızı əməliyyat zamanı dünyasını dəyişib.

Qoca siyasətçi cavanlaşmaq istədi, amma...

2011-ci ildə Liviya prezidenti Müəmmər Qəddafinin üzündə plastik cərrahiyyə əməliyyatının keçirilməsində iştirak etmiş braziliyalı cərrah Liasyar Ribeyro bu barədə danışıb. Liasyar Ribeyro bildirib ki, Müəmmər Qəddafinin məxfi bunkerinə 1995-ci ildə dəvət olunub.

Qəddafi cərraha deyib ki, 25 ildir hakimiyyətdədir və gənc insanların bir qoca tərəfindən idarə olunduqlarını düşünmələrini istəmir. Liasyar Ribeyro Müəmmər Qəddafinin qarından piy götürüb və üzündəki qırışları bu piyin köməyi ilə düzəldib. Onun başına parik də yerləşdirilib. Cərrahiyyə əməliyyatı 4 saat çəkib.

Cərrahiyyə əməliyyat zamanı Müəmmər Qəddafi 53 yaşında olsa da, 10 il daha yaşlı görünmüş. Liasyar Ribeyro Liviya prezidentinin diqqətinə çatdırıb ki, plastik əməliyyatın effekti 5 il olur, sonra yenə əməliyyat tələb olunur. Müəmmər Qəddafi isə onu yenidən Tripoliyə dəvət edəcəklərini söyləyib. Liasyar Ribeyro növbəti

olunmazdım. Daha gözəl görünmək istədim, amma ölümdən zorla qurtuldum".

27 yaşlı braziliyalı supermodel Andressa Urax baldırlarının ölçülərini artırmaq üçün plastik cərrahiyyə əməliyyatına məruz qaldıqdan sonra onun orqanizmində zəhərlənmə, sepsis başlamışdı. Braziliyada ən gözəl baldırlı xanımı müəyyənləşdirmək üçün keçirilən "Miss BumBum 2014" müsabiqəsində qalib gələndən sonra A.Urax "daha gözəl" görünmək istəyib və San-Paulu şəhərindəki klinikalardan birinə üz tutub. Onun baldırlarına hidrogel vurulub, ölçülər böyüdü. Amma əməliyyatdan 5 gün sonra Andressa Urax

ölünməyə başlayıb.

Yenidən hospitala aparılan A.Uraxı müayinə edən həkimlərin dediklərinə görə, qadının baldırlarına ikiqat dozada PMMA adlı toksik hidrogel vurulub. Belə inyeksiyalardan Braziliyada ötən il 6 qadın ölmüşdü.

Hospitalda yenidən əməliyyat olunan, sonra koma vəziyyətinə düşdüğü üçün intensiv terapiya bölməsinə köçürülən və süni tənəffüs aparılan qoşulan A.Urax ölümdən dönmüşdü.

Andressa Uraxın durumu indi nisbətən normaldır. "Tanrı məni axmaqlığıma görə cəzalandırdı. Daha incə belə malik olmaq üçün əvvəlcə iki qabırğamı kəsdirib çıxardım. Sonra pəncələrimin enini azaltmaq üçün ayaqlarımdakı çəçələ barmaqqlarımı kəsdirdim. Axırda da baldırlarıma hidrogel vururdum. İndi anlayıram ki, bunların heç birinə ehtiyac yoxdu", - A.Urax deyib.

Statistikaya görə, hər il milyonlarla insan sifət cizgilərini gözəlləşdirmək üçün plastik cərrahiyyəyə müraciət edir. Koreya Plastik Cərrahlar Birliyi həkim və reklamçıların daha sət qaydalar altına alınması çağırışını edib. Birlikdən yayılan bəyanatda bildirilib ki, neqativ yayımlar düzgün fəaliyyət göstərən sektora pis bir şöhrət qazandırır.

Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 73 (7243) 8 aprel 2019

Kompüterə çox baxmaq zərərli deyilməmiş

İngiltərədə Oksford Universiteti tərəfindən həyata keçirilən bir araşdırma ekran qarşısında keçirilən müddətin ərgənlik dönməndə olan gənclərin psixologiyası üzərindəki təsirini ortaya çıxarıb. Məlum olub ki, bu təsir gücü olduqca kiçikdir. İngiltərə, İrlandiya və Amerikadakı 17 min gənc üzərində həyata keçirilən araşdırma görə, yuxudan əvvəl uzun müddət ekrana baxmağın gənclər üzərində hər hansı bir psixoloji təsiri yoxdur. Ümumən, gənclərin sağlamlıqları üzərində təsiri isə digər fəaliyyətlərlə müqayisə olunduğu zaman "olduqca az"dır.

Araşdırmaya görə, təsir gücü o qədər azdır ki, texnoloji istifadənin ərgənlik dövründəki bir gəncə əhəmiyyətli şəkildə təsir edə bilməsi üçün gəncin gündə 23 saat 31 dəqiqədən artıq müddətdə ekran qarşısında vaxt keçirməsi lazımdır.

"Psychological Science" jurnalında yayımlanan araşdırmanın nəticələri, ekran qarşısında həddən artıq vaxt xərcləmənin gənclərin ağıl sağlamlığı üzərindəki təsirlərinə yönəlməmiş müzakirələrdə yeni bir mərhələsidir. Baş araşdırmaçı Emi Orben "Texnologiyadan istifadə sosial və professional həyatımıza inteqrasiya olduğu üçün digital ekran qarşısında keçirilən vaxt və bunun ərgənlik çağındakı gənclər üzərində təsiri getdikcə artan bir şəkildə araşdırma mövzusu olur" dedi.

Şir balaca qızı yedi

Keniya'da 11 yaşlı qızı şir yeyib. Bu barədə informasiya portalı "Daily Nation" yazıb. Heyvan Tayt Taveta bölgəsindəki Dxovuni kəndinə 4 apreldə hücum edib. Şir öncə qızın ata və anasına hücum edib, daha sonra isə 11 yaşlı məktəbli Aşa Mohammedin üstünə düşüb. Aldığı zədələrdən qız yerindəcə dünyasını dəyişib. Onun valideynlərini isə ciddi xəsarətlər və yaralarla xəstəxanaya çatdırıblar.

"Mən evə girdim, amma heyvan da mənim arxamca gəlirdi və mənə, arvadıma, uşağıma hücum etdi. Biz onu qovmağa nail olduq" - Ntsalu baş verən hadisəni təsvir edib. Onun sözlərinə görə, bundan sonra heyvan Məhəmmədi fərq edib və ona hücum çəkib. Keniyanın

vəhşi təbiəti mübarizə xidmətinin əməkdaşları hadisə yerinə gələrək şiri öldürüblər. Təxmin edilir ki, o, yaxınlıqdakı milli parkdan qaçıb. Kənd sakini Süleyman Mvalili xidmətin fəaliyyətindən razı qalmayıb. O, hesab

edir ki, əməkdaşlar olduqca gec gəliblər. "Keniyanın vəhşi təbiəti mühafizə xidməti üçün heyvanlar insanlardan daha önəmlidir. Əgər orada heyvan ölsəydi, onlar vertolyotla uçaraq gələrdilər".

İt ayağını yaladı deyə komaya girdi

İngiltərədə Devid Money adlı bir şəxs itin seliyindən ölümcül bir xəstəliyə tutulub və 6 həftə boyunca koma vəziyyətində qalıb. "Daily Mail"də yayımlanan xəbərə görə, it 51 yaşındakı adamı yalayınca itin seliyində saxlanan ölümcül bir bakteriya açıq bir yaradan içəriyə sızıb.

Devid öncə qripə bən-zərə simptomlar yaşamağa başlayıb. Ayaqlarında ağrılar ortaya çıxıb. Derisində batma və yanma hissi, üzündə qara ləkələr yaranmağa başlayınca

rırmış. Yaraları bütün bədənə yayılmağa davam edib. Barmaqları 3 dəfəyə qədər böyüdükdə infeksiyanın yayılmasının qarşısını almaq üçün onu iri klyoka qoyublar. Həkimlər Devidi həyatda saxlamaq üçün 5 ay mübarizə aparıblar.

Keçmiş əsgər olan Devid heç nəyə baxmayaraq həyatda qalmağa davam edib, amma böyrəkləri işləmədiyi üçün böyrək köçürülməsinə ehtiyac duyub. Bu səbəbdən iki gündən bir dializə getmək məcburiyyətində qalıb. 7 yarım it olan Devid "şikəst qaldım, çətinliklə yeriyirəm. İşimi bitirdim və ölümdən qayıtdım. Bütün bunlara itlərimdən birinin səbəb olduğunu düşünmək belə istəmirəm".

Qoroskop
(8 aprel) Sabuhi Rahimli

QOÇ - Təxminən saat 15-ə qədər bütün mühüm işlərinizi təxirə salın. Əks təqdirdə uğursuz cəhdlər silsiləsinə mübtəla olacaqsınız. Sonrakı müddətdə isə maraqlı hadisə və insanlarla rastlaşacaqsınız.

BUĞA - Mənfi yüklü Ay bürcünüzdə olduğu üçün gün darıxdırıcı keçəcək, lakin hissələrinizi cilovlamağı bacarmalısınız. Çünki bu gün sizi böyük işlər gözləyir. Əsas vaxtınızı məhəbbətə həsr edin.

ƏKİZLƏR - Sağlıq durumunuzu nəzarətdə saxlaya bilsəniz, gün ərzində heç bir probleminiz olmayacaq. Nahardan sonra doğmalarınız və sevdiyiniz adamlarla daha mehriban davranın.

XƏRÇƏNG - İşlərinizin çoxluğu fiziki cəhətdən yorğunluğunuza səbəb ola bilər. Lakin nəticənin uğurluluğunu nəzərə alıb usanmayın. Etibar etmədiyiniz adamların məsləhətlərinə əhəmiyyət verməyin.

ŞİR - Yeni işgüzar əlaqələr qurmaq üçün Göy qübbəsi şanslarınızı artıracaq. Amma gərəksiz təşəbbüskarlıq qarşı tərəfdən olsun. Bu gün şəxsi büdcənizdə müəyyən artımlar da mümkündür.

QIZ - Ümumi götürdükdə uğurlu təqvim hesab etmək olar. Əksəriyyətlə müqayisədə daha çox büdcə artımı sizdə gözlənilir. Bu da hazırkı problemlərin həllinə kömək edə bilər. Bu gün yeni təkliflər də mümkündür.

TƏRƏZİ - Ulduzlar boş-boşuna oturmağınızı məsləhət görmür. Ən azı ona görə ki, artıq bürcünüzün aktiv ərafəsi başlayıb. Şəxsi büdcənizdə və sevgi münasibətlərinizdə uğurlar da gözlənilir.

ƏQRƏB - Yeni görüş və məsləhətləşmələrdə iştirakınızı gözlənilir. Qarşınıza kəşən maneələr yavaş-yavaş səngiməyə başlayacaq. Yaşca sizdən böyük olan təcrübəli adamlardan yararlanın.

OXATAN - Şəxsi işlərinizdə, eləcə də qarşılıqlı münasibətlər zəminində müsbət dönüş yaratmaq üçün kifayət qədər şanslarınız var. Atacağınız hər bir addımı dənə-dənə ölçüb-biçin.

OĞLAQ - Kifayət qədər düşərli gündür. Ulduzlar gün ərzində nəzərdə tutduğunuz planların reallaşmasına təkan verəcək. Sadəcə, şəraitə uyğun addım atmalısınız. Günahlardan uzaq olmağa çalışın.

SUTÖKƏN - Qərarlarınızda qəti və ədalətli olsanız, heç bir xoşagəlməzliyin şahidi olmayacaqsınız. Çalışın ki, bahalı əşyalar, o cümlədən daşınmaz əmlak alqı-satqısında iştirak etməyəsiz.

BALIQLAR - Ulduzlar sizə pul vəd edir. Bu səbəbdən əsas gücünüzü deyilən istiqamətə yönəldin. Fəaliyyət və məhəbbət istiqamətində sevindirici olaylar da baş verə bilər. Sırrınızı yalnız sirdaşa verin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Sürücü navigatora inanıb gölə düşdü

Kanadanın Ontario ştatında yaşayan qadın navigatorun "sözünə" qulaq asdığı üçün gölə düşüb. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, adı açıqlanmayan qadının gözləri pis gördüyü üçün navigatorun qeyd etdiyi döngəni görə bilməyib və daha sonrakı deyilənlər əsasında isə gölə düşüb.

Gölə düşən kimi qadın maşının pəncərəsini açıb və oradan çətinliklə də olsa su üzünə çıxa bilib. Polislərin bildirdiyinə görə, həmin gün suyun temperaturu 5 dərəcədən yüksək olmayıb. 23 yaşlı xanım sürücü isə sahilə qədər 30 metr üzüb və daha sonra ayaqla ən yaxınlıqdakı otele gedib. Qadının səhəti barədə hər hansı məlumat yoxdur.

2016-cı ilin martında da iki israili əsgər navigasiyanın səhvi ucbatından qaçqın düşərgəsinə düşmüşdülər. Onların maşını qaçqınlar tərəfindən güllələnmiş və nəticədə əsgərlərdən biri dünyasını dəyişmişdi.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.755